

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. SZERDA, augusztus 10.

221. szám

Telefon: Kládóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 370.

Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétén is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kládóhivatal és könyvosztály, Szubotica

Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

A községi autorómia felé

Ugy látszik, közeledik a teljesüléshez a Vajdaságnak az a régi és pártelleneteket áthidaló óhajtása, hogy végre maga rendelkezze a saját sorsa fölött. Vukicsevics Velja miniszterelnök-belügyminiszter utasította Rajics Szevetislávot, a B. B. B. ügyosztály főnökét, hogy haladéktalanul tegye meg az előkészületeket a vajdasági községi választások kiírására és így minden remény megvan arra, hogy a vajdasági községi választásokat az országos választások után hamarosan megejtik.

Állampolitikai érdek, hogy szüntödjön meg az a látszat, mintha ez a virágzó kultúra és a fejlődés természetadta feltételeivel bőségesen felruházott országrész nemzeti okok miatt nem volna kivonható a központi kormányzat szoros gyámsága alól. Ebből a szempontból az állam számára határozottan presztizskérdés, hogy a Vajdaság megkapja a községi önkormányzat jogát és ezzel kiköszörülődjék az a csorba, amelyet az eddigi állapot ütött a jogegyenlőség elvén. A közterheknek aránytalanul nagy része esik a Vajdaságra és ha a súlyos kötelesek viseléséért a polgári érdemeknek azt az elismerését sem vihathatja ki, ami a községi autonómia engedélyezésében nyilvánul meg, az a Vajdaságra nézve az ország többi részének lakosságához képest megalázó inferioritást jelent, az állami konszolidáció tekintetében pedig kedvezőtlen szimptomának fogható fel. A vajdasági községek önkormányzatának megvalósulásával ünnepélyesen fog demonstrálódni, hogy a Vajdaság boldogulása az ország fejlődésének integráns eleme és emélfogva ez az országrész semmivel sem esik más beszámítás alá, mint bármely más vidék. Ezért javasolta tavaly Jovanovics Ljuba a parlamentben a vajdasági községi választások sürgős kiírását és ezért hangoztatja ezt a követelést állandóan Pribicsevics Szevetozár is, holott egyik sem valószínűsíthető, hogy a nemzeti megfontolásokat szem elől tévesztendő.

Az egyetemes állampolitikai vonatkozásokon kívül azonban a Vajdaságnak életbevágóan fontos gyakorlati érdekei fűződnek ahhoz, hogy hozzájusson a régóta nélkülözött községi autonómiához. Iparának és kereskedelmének pangása, mezőgazdaságának hanyatlása és megadóztatásának kiáltó igazságtalanságai mind okozati összefüggésben vannak azzal a ténnyel, hogy községeinek adminisztrációját kinevezett tisztviselők és képviselőtestületek intézték. A gazdasági válságban természetesen országos, sőt európai okok is közreműködnek, de kétségtelen, hogy a kinevezési rendszerből folyó közigazgatási mizériák a Vajdaságban a krízist tetemesen elmélyítették. A városok és községek költségvetését messze földről ide kinevezett tisztviselők nyugdíjával terhelték meg, a pótdadókat fantasztikus magasságba emelték, míg a jogos lokális igények iránt a legtöbb helyütt semmi fogékonyság nem mutatkozott a vezető körökben éppen azért, mert a tisztviselői egzisztenciájuk bázisa nem a népakarat volt, hanem a centrális hatalom.

Ilyen körülmények között a Vajdaság, ez a valamikor tejjel-mézszelvényező Kánaán, gazdaságilag aggasztóan visszafejlődött. Nemzetiségi és pártkülönbségek feloldódnak a Vajdaság népeinek abban az egyöntetű felfogásában, hogy a szanálás művének alfája a községi önkormányzatok helyreállítása. Szerb, bunyevác, magyar, német, tót és román,

radikális, demokrata, független demokrata, Radics-párti, földművespárti, magyar párti és német párti: mindenki, aki itt él, egy egésszé forr össze a községi autonómia döntő jelentőségének szolidáris értékelésében. Kívánatos volna, hogy ezt az egyértelműséget a politika hullámai szét ne mossák és a vajdasági községi választások kimenetelét párt-

közi megállapodás szabályozza kizárólag az arravalóság alapján.

Ha csak egy mód van rá, távol kell tartani a pártpolitikai szenvedélyeket a vajdasági községi autonómia premierjétől, hogy az építőmunka a községekben és városokban azzal a konszenzussal indulhasson meg, ami az autonómia szükségességének fölismerésében mutatkozik.

Ófelsége Münchenbe utazott

Három napig fog a király a bajor fővárosban tartózkodni gyógykezelés céljából

Blédből jelentik: Ófelsége a király inkognitóban Münchenbe utazott. Amint értesülünk,

Alekszandar király három napig fog Münchenben tartózkodni betegsége gyógykezelése céljából. Beogradi diplomáciai körökben Ófelsége müncheni utazása nagy felháborítást keltett, mert

ez az első eset a háboru óta, hogy a király a központi hatalmak területére lépett.

A király reggel érkezik Münchenbe

A demokraták az alkotmányrevízióról

Korosecnek az a beszéde, amelyben az alkotmányrevízióról nyilatkozott, a pártok körében élénk visszhangot keltett. A demokrata párt egyik vezető politikusa az alkot-

mányrevízió kérdéséről a következő nyilatkozatot tette:

— A népnek nincs mit ennie s mégis egyesek az alkotmányrevízióval állnak elő. Alkotmányrevíziót csak olyan parlament hajthat végre, amelynek legalább négyötöd része a revízió mellett van. Ugyanez áll a választójogi törvény revíziójára is.

Davidovics agitációs körúton

Davidovics Ljuba e hó 13-ikán Boszniába megy agitációs körútra. Visszatérése után Davidovics több négyülést fog tartani Beogradban.

A demokraták panasza

A kormánykoalíció köréből legtöbb sokan panaszkodnak választási terror miatt. A demokrata egyesülés tagjai panaszkolják, hogy a hatóságok üldözik hiveiket. Hétfőn Spahó

tett hasonló panaszt a miniszterelnöknek, akit kedden Marinkovics Voja dr. külügyminiszter keresett fel, hogy egyes rendőrhatalóságok tiltakozásai ellen tiltakozzék. A külügyminiszter öccse, Marinkovics Cveta is panaszt tett, hogy kerületében a hatóságok minden lépését akadályozzák. Davidovics Ljuba levelet intézett Marinkovics külügyminiszterhez, amelyben bejelenti, hogy a demokraták panaszkodnak, hogy bizonyos kerületekben megüldözték a városi tanácsosoknak, hogy a demokraták választási agitációjában részt vegyenek és gyűléseiken felszólaljanak.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy milyen intézkedéseket fog tenni Vukicsevics Velja miniszterelnök ezeknek a panaszoknak orvoslására.

Csütörtökön kivégzik a halálraítélt olasz anarchistákat

Végleg elutasították az újrafelvételi kérelmet — A védők Coolidge elnökhöz felebbezték — Londonban is merényletet követtek el a földalatti vasut ellen — Amerikában napról-napra folytatódnak a bombamerényletek

Hétszáz ezer munkás sztrájkol Newyorkban

Newyorkból jelentik: Massachusetts állam legfőbb törvényszéke elutasította Sacco és Vanzetti védőinek kérelmét, hogy alkalmazják a személyes szabadság védelméről szóló törvényt, azonban

Thayer bíró az ítélet megsemmisítésére irányuló kérelmet mérlegelés tárgyává tette. Amint azonban előre látható volt, Thayer bíró is elutasította az újrafelvételi kérelmet.

Az erről szóló írásbeli végzést szerdán fogják kézbesíteni.

A kivégzés előkészületeit megkezdték, a kivégzés óráját is megállapították már

és megkezdtek az ítélet végrehajtásához szükséges dolgok előkészítését. A védők bizottsága azonban még lázasan dolgozik, hogy az utolsó órában megmentsék a két halálra ítélt anarchista életét.

A védők felebbezték Coolidge elnökhöz, akit arra kérték, hogy gyakoroljon befolyást Fuller kormányzóra

olyan értelemben, hogy adjon kegyelmet. Lindberget, az ocean első átrepülőjét is közbenjárásra kérték fel

azzal az indoklással, hogy a két olasz anarchista kivégzése elrontaná azt a jó hatást, amit Lindberg vállalkozása Európában keltett és sokat ártana az Amerika és Európa közti együttműködésnek, amelynek ügyét az utóbbi időben épp az oceanrepülők mozdították elő.

Közbelépésre igyekeznek bírni a vallási élet vezetőit is, akiket szerdára egybehívtak Bostonba, állásfoglalás végett.

A sztrájkelőkészületek Newyorkban bevégezték és a védők bizottságának közlése szerint

Newyorkban hétszáz ezer munkás kezd meg a sztrájkot.

A munkabeszüntetés közepurópai számítás szerint kedden három órakor vette kezdetét. A tüntető felvonulásokra a rendőrség nem adott engedélyt, azonban több tiltakozó gyűlést tartanak a sztrájk ideje alatt.

Az újabb bombamerényletek napirandén vannak Newyorkban és környékén. Uticában kedden robbanás történt, melynek következtében husz ember súlyosan megsebesült,

halálos áldozata azonban nincs a robbanásnak. A tettesek nyomát ezuttal megtalálta a rendőrség. A bombavető a merénylet után autóba ugrottak és szédeltes sebességgel elrobogtak, a rendőrség azonban megállapította, hogy a gépkocsi egy ismert bostoni anarchista tulajdona. A detektívek keresik az illetőt, aki azonban a merénylet óta nem tért vissza lakására.

Bostonban a rendőrség letartóztatott egy fiatal leányt abban a pillanatban, amikor

Fuller kormányzó házában falait petroleummal leöntötte.

A letartóztatott leány így akarta előkészíteni a kormányzó házában felgyújtását.

Londoni jelentés szerint az angol munkásság radikális elemeinek és a kommunistáknak

nem sikerült az angol közvélemény szimpátiáját Sacco és Vanzetti sorsa iránt felkelteni.

Londonban az olasz kolónia 50.000 főből áll s ebben az aránylag kicsiny körben is egymást érik a gyilkosságok és

a halálos végű verekedések. Ez maga is elég arra, hogy a halálra ítélt olasz munkásokról, akik ezenfelül anarchistáknak vallják magukat, elhiggyék azt, amivel megvádolták őket. A két halálra ítélt anarchista elbarátainak sorozatos merényletei még inkább fokozzák az ellenszenvet. Most derült ki az is, hogy a Lloyd-téren a Commercial Union Assurance hatemeletes papiotájának beomlott építkezésénél nem angol építőmunkások, hanem olasz kommunisták dolgoztak. A közvélemény összefüggést lát az épület összeomlása és a sorozatos merényletek közötti.

A londoni földalatti vasút egyik állomásán kedd délelőtt tíz órakor bomba robbant fel.

azonban az eddigi jelentések szerint nem történt sebesülés.

Ujpest futbalcsapata nem jöhet Szuboticára

A budapesti jugoszláv konzulátus a csapatotól megtagadta a beutazási engedélyt

Budapestről jelentik: Ujpest proficsapata, mint ismeretes, augusztus 14-én és 15-ikére Szuboticán két mérkőzést költött le: egyet a SzAND-al, egyet a Szuboticaival. A csapat vezetői kedden megjelentek a jugoszláv konzulátuson, hogy a szükséges vízumokat beszeressék.

A konzulátuson nagy meglepetésükre kijelentették nekik, hogy külön engedély nélkül beutazási engedélyt nem adhatnak.

Ujpest hiába hivatkozott arra, hogy a Hungária, mely vasárnap Beogradban játszik a BSK-val a középeurópai kupáért, megkapta külön engedély nélkül is a vízumokat, a konzulátus elutasította a csapat kérését.

Magyar sportkörökben az a vélemény, hogy amennyiben a jugoszláv hatóságok Ujpestet nem engedik be Szuboticára,

az OTT lefújta a Hungária beogradi játékát

és a magyar hatóságok jugoszláv csapatnak többé nem adnak beutazási engedélyt Magyarországra.

Ki sikkasztott?

A felelősséget a bíróság felmentette Tatics Pavlet

Noviszadról jelentik: A noviszadi felelősséget bíróság kedden tárgyalta Tatics Pavle volt munkáskamarai titkár bünygyét, akit a noviszadi törvényszék sikkasztás miatt hat hónapi börtönrre ítélt.

Tatics Pavle ugyanis 1924 decemberében a szubotica munkáspénztártól 6311 dinárt vett fel a noviszadi munkáskamara részére, a pénzt azonban nem adta át. A noviszadi munkáskamara sürgetni kezdte a szubotica munkáspénztárnál a pénz kiutalását és ekkor kitiint, hogy Tatics a pénzt már felvette és azzal nem számolt el. Tatics, akit felelősségre vontak, azzal védekezett, hogy a pénzt átadta Gyorgyevics Dimitrijének, a Kamara pénztárnokának, de nyugtát nem kapott tőle. Gyorgyevics Dimitrije tagadta, hogy ő a pénzt átvette volna és az ügyet bejelentette a szociálpolitikai minisztériumnak, amely vizsgálatot rendelt el. A vizsgálat megállapította, hogy Tatics a pénzt felvette és nem szolgáltatotta be a kamarának. A szociálpolitikai minisztérium erre büntető feljelentést tett a noviszadi ügyészségen Tatics ellen és a bíróság hathavi börtönrre ítélte el Taticsot.

A felelősséget bíróság Marics Rafo tanácselnök-tanácsa kedden tárgyalta a felelősséget. Tatics védője azt az álláspontot foglalja el, hogy a szociálpolitikai minisztérium nem volt illetékes feljelentést tenni Tatics ellen, mert a munkáskamara nem közhivatal és csak a kamarának lett volna joga Taticsot feljelenteni. A felelősséget bíróság elfogadta a védőnek ezt az álláspontját és feljelentés hiányában Tatics Pavlet felmentette.

Sztrájkba léptek a budapesti Ganz-Danubius-gyár munkásai is

Andrejka főkapitányhelyettes megkezdte a békéltető tárgyalásokat a munkások és munkaadók között

Budapestről jelentik: A vasmunkások sztrájkja ügyében Andrejka Károly főkapitányhelyettes kedden egész nap tárgyalásokat folytatott a munkások és munkaadók megbízottaival, hogy létrehozza a szemben álló felek közt a megegyezést. A tárgyalások folyamán a délelőtti órákban jelentették Andrejka főkapitányhelyettesnek, hogy a Ganz-Danubius vagongyár munkásai is sztrájkba léptek. A munkások bizalmiférfiai memorandumot adtak át az igazgatóságnak, amelyben a munkabéreknek a drágaság arányához mért emelését kérték. Amíg a bizalmiférfiak a gyár igazgatóságával

tárgyalnak, a munkások tízperces tüntető sztrájkot rendeztek. A tárgyalások befejezése után a bizalmiférfiak közölték a munkásokkal, hogy az igazgatóság nem hajlandó követeléseiket teljesíteni. A munkások erre beszüntették a munkát és jelenleg 2500 munkás sztrájkol a Ganz-Danubius gyárban. Az újabb sztrájkokról nyomban értesítették Andrejka főkapitányhelyetteset, aki most a Ganz-gyár és sztrájkoló munkásai közt is felveszi a békéltető tárgyalásokat.

A sztrájkoló munkások közt teljes a rend és fegyelem és incidensre seholszem került sor.

Husz óriási cirkálót épített Amerika

Coolidge elnök már jóváhagyta a flottafejlesztési tervet

Londonból jelentik: Thomas munkáspárti képviselő hétfőn egy munkásgyűlésen, amelyen több külföldi munkásvézer is résztvett, beszédet mondott. Beszédében többek között kijelentette, hogy

a genii flotta-konferencia kudarcra csak átmereti jellegűnek tekinthető. Azt a feltevést, mintha Anglia és az Egyesült-Államok közti viszonyt háborús veszedelem fenyegetné, nevetségessnek tartja.

Rapid Cityből érkezett jelentés szerint Coolidge elnök és Wilbur tengerezeti államtitkár tanácskozásának tárgya az Egyesült-Államok legközelebbi

flottaépítési programja volt. A Fehér Hához közelálló körök úgy tudják, hogy a konferencia szakértőinek tanácsa alapján

husz darab tízezer tonnás cirkálót és több háromezer tonnás tenger-alattjáró építését határozták el.

A hajókat kétszázötven ágyúval látják el. Az erre vonatkozó javaslatot legközelebb a szenátus elé terjesztik. Hír szerint

Coolidge már jóváhagyta a flottaépítési programot.

de a szenátus több tagja kijelentette, hogy mindenáron meg fogja akadályozni a hajók építését.

Magának húzta ki a főnyereményt a porosz osztálysorsjáték két tisztviselője

Berlinből jelentik: A porosz pénzügyminiszter kedden váratlanul bizonytalan időre elhalasztotta az állami osztálysorsjáték húzását.

Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert mint a rendőrség megállapította, **bűnös manipuláció folyt az osztálysorsjáték húzásainál.** Az osztálysorsjáték két hivatalnok, Böhm és Schleichenstein a maguk számára bűnös uton megszerezték a százezer márkás tavalyi főnyereményt és az idén tavasszal is sikerült nekik egy 25.000 márkás nyereményt kihúzni. A csalást úgy követ-

ték el, hogy a húzás alkalmával nem a kerékből vették ki a papirtekercset, hanem előre elkészített sorsjegyszámot adtak át a húzást ellenőrző bizottságnak. Az osztálysorsjáték eddig 70.000 darab százhusz márkás sorsjegyet adott el. A pénzügyminiszter most azt tervezi, hogy miután ilyen nagymennyiségű sorsjegy van forgalomban, az idei osztálysorsjátékot megsemmisíti és egész új játékot rendel el egész új húzással.

Böhmöt és Schleichensteint a rendőrség letartóztatta.

Agyonlöttek a csendőrök egy román katonát, akilopnijött át Jugoszláviába

A másik tolvajt elfogták, a harmadik elmenekült — A lőtt katona holttestét átadták a román hatóságoknak

Kikindáról jelentik: A jugoszláv-román határ mentén véres események játszódtak le, amelyeknek

egy román katona esett áldozatul. A nákovói csendőrségnek már többször jelentették, hogy a román határ közelében a szántóföldekről lopják a veteményeket. A csendőrség elhatározta, hogy végére jár a dolognak és

hétfőn este háromtagú csendőrzáró rejtőzött el a felderítők között

és várta a tolvajokat. Nemsokára neszt hallottak a csendőrök és legnagyobb meglepetésükre, **három román katonát pillantottak meg, akik közül kettő puskával volt fellegyerezve, egy pedig puská helyett zsákot vitt a hátán.**

A csendőrök még vártak egy ideig és amikor a román katonák a szántóföldön

burgonyát kezdtek szedni a zsákba, hirtelen előrohantak és megadásra szólították fel a románokat.

A két román katona a felhívásra tüzeléssel felelt,

de szerencsére golyóik nem találtak. Erre a csendőrök is löttek és

az egyik román katona golyótól találva összerogyott.

A másik kettő látva, hogy kisebbségben maradtak, futásnak eredt, de

egyiket sikerült a csendőröknek elfogni még mielőtt elérte volna a román határt.

a másikat azonban nem üldözheték tovább, mert román területre tértek.

Amikorra a csendőrök az elfogott katonával visszatértek az összeütközés színhelyére,

már halott volt.

A foglyot és a román katona holttestét Nákovóra vitték, ahol megállapították, hogy az elfogott román katonát Luca Ádámnak hívják. Az elesett katona holttestét felboncolták és megállapították, hogy

szíven találta a csendőrgolyó.

Kedden délután vegyes bizottság szállt ki a határra a vizsgálat lefolytatására. A bizottság tagjai jugoszláv részről Moszkovita Jerko államügyész, Nádasdi Gyuró főszolgabíró, Jerotijevics vizsgálóbíró, dr. Petrovics Sándor orvos és Radulovics Petko csendőrnagy voltak, míg a román hatóságokat két őrnagy, két százados és egy főhadnagy képviselték. Az érintkezési nyelv a német volt.

A bizottság megállapította, hogy **az összeütközés jugoszláv területen történt, százkét lépésre a határtól és a románok, akik krumplit akartak lopni, a jugoszláv területen a csendőrök felszólítására nem adták meg magukat.**

Mindkét bizottság jelentést tett az incidensről felettes hatóságoknak, az elfogott Luca Ádámot pedig átadták a szubotica hadosztályparancsnokságnak. Az agyonlőtt román katona nevét nem sikerült megállapítani.

Felgyújtotta szállodáját egy tiroli vendéglős

Négy ember hamuvá égett

Innsbruckból jelentik: Holzgauban vasárnap éjjel kigyulladt a Hirschen nevű ismert tiroli szálloda. A szálloda vendégei nagyrészt külföldiek voltak. Óriási pánik keletkezett és mindenki menekülni akart az égő épületből. Miután az emeletre vezető falépcső néhány perc alatt lángokban állt, a vendégek az emeleti ablakokból ugráltak ki és súlyos zúzódásokat, valamint kéz- és lábtörést szenvedtek. A szálloda vendégei közül **négyen súlyosan, tizenketten könnyen sebesültek meg.**

A hegyen épült elhagyatott helyre hajnal felé érkezett meg a tűzoltóság. Az égő épület egyes szárnyai nagy robajjal omlottak össze. Közben velőtrázó sikoltások hallatszottak a füst- és lángtengerből. Hajnalban végre sikerült eloltani a tüzet és ekkor **négy megszenvedett nő holttestet találtak a romok közt.**

A szálloda tulajdonosát, Hammerle Leót gyújtogatás gyanúja miatt letartóztatták, mert valószínűnek tartják, hogy az iszákos szállodás gyújtotta fel a szállodát.

Kodelka gyilkosának életbiztosítása

Érdekes polgári per indult a budapesti törvényszéken

Budapestről jelentik: Érdekes polgári per indult meg, amely azt a kérdést fogja tisztázni, hogy a rablógyilkosságért kivégzett Léderer Gusztáv főhadnagy baleset áldozata-e, vagy sem. Ezt a pert a Léderer-házaspár hitelezői indították az egyik biztosító társaság ellen. Amikor ugyanis Léderernét elszállították Mária Nosztrára, megmozdultak a hitelezők és követeléseiket be akarták hajtani. Lédererék ingóságai dombra kerültek, de az árverésen összegyűlt pénz kevésnek bizonyult, több hitelező nem kapta meg követelését.

Ezek a hitelezők tovább kutattak Lédererék esetleges vagyonra után és megtudták, hogy Léderer az egyik budapesti biztosító intézettel ezeröttszáz dolláros életbiztosítást kötött, azzal a kikötéssel, hogy amennyiben erőszakos halállal halna meg, az örökösöknek háromezer dollárt tartozik fizetni a biztosító intézet. A hitelezők felszólították a biztosító intézetet, hogy folyósítsa a biztosítási összeget, de a biztosító ezt megtagadta, arra való hivatkozással, hogy Léderer Gusztávot bírói ítélet alapján kivégezték.

A hitelezők erre pert indítottak és az érdekes per főtárgyalását valószínűleg szeptemberben tartják meg.

Hogy történik a községi képviselők választása?

Minden száz lakos után egy képviselőt választanak, de legfeljebb kétszáz tagja lehet a képviselőtestületnek — Egy lista esetében is meg kell tartani a szavazást

Egy év alatt lehet kicserélni a kvalifikáció nélküli tisztviselőket

belügyminisztérium BBB. ügyosztályában — mint a *Bácsmegyei Napló* már jelentette — elkészült a vajdasági községekről szóló szabályrendelet-tervezet. Ezt a szabályrendeletet az 1886. évi XXI. és XXII-es magyar törvények szemelött tartásával dolgozták ki.

Száz lakos — egy képviselő

A szabályrendelet-tervezet négy részre oszlik. Az első rész a községi képviselőtestületek megalakulásával, illetőleg a községi választással foglalkozik, amely az alábbiakban szabályoz:

A községek önkormányzati jogait a képviselőtestületek utján végzik. Minden száz lakosra esik egy képviselőtestületi tag. Kisközségekben a képviselőtestületi tagok száma nem lehet kevesebb tiznél, nagyközségekben husznál és viszont nem lehet nagyobb kisközségekben husznál, nagyközségekben negyvennél. Rendezett tanácsú városokban a legkisebb szám negyvennyolc lehet, a legmagasabb szám pedig kétszáz.

Szavazó minden állampolgár, aki benne van a választói névjegyzékben. Képviselőtestületi tag csak az lehet, aki benne van a választói névjegyzékben és huszonnégy éves életkorát betöltötte. Ha olyant választanak meg képviselőtestületi tagnak, aki nem felel meg ezeknek a feltételeknek, akkor az illetőt úgy kell tekinteni, mintha meg sem választották volna. Nem lehetnek képviselőtestületi tagok, szolgálatban lévő községi tisztviselők, valamint olyan hatóságok tisztviselői, akik a községek felett ellenőrzést gyakorolnak, akik a községgel perben állnak, a községi munkák vállalói, valamint azok, akiknek a kezében községi vagyontárgyak vannak. Olyan egyént, aki a községi képviselőtestületbeli tagságot nyomós ok nélkül nem fogadja el négy éven keresztül nem lehet képviselőtestületbeli tagnak megválasztani. Nem lehetnek tisztviselőtestületbeli tagok, a kik ellen büntető eljárás folyik, vagy pedig jogerősen el vannak ítélve.

Választási bizottság és jelölőlista

A községi képviselőtestületbeli tagok választása alkalmával, a választás helyét mindig a főszolgabíró jelöli ki. Olyan községekben, ahol a szavazók száma nyolcszáznál több, több szavazóhelyet kell kijelölni. A választás idejét mindig egy hónappal előbb kell a szavazó község tudomására hozni. Minden községben a választás előtt meg kell alakulni a választási bizottságnak, amelynek elnöke és két tagja van.

A választási bizottságot, legalább öt nappal a választás előtt, a községi képviselőtestület a saját kezéből választja meg. Ha a községi képviselőtestület fel van oszlatva, akkor a választási bizottság tagjait a közigazgatási bíróság nevezi ki.

Olyan községekben, ahol több szavazóhely van, megalakul az ugynevezett választási főbizottság, amelynek az összes választóbizottságok elnökei a tagjai. A választási főbizottság elnöke a legidősebb választóbizottsági elnöke. Aki a választóbizottsági állást nem akarja elfogadni, annak a főszolgabíró huszonnégy órában belül értesítenie kell, amely esetben a megüresedett tagságra új választást rendelnek el.

A szavazók csak egyszer szavazhatnak a szavazásban személyesen vehetnek részt és mindig a bíróság által elfogadott szavazólistára adhatják le a szavazatukat. A jelölőlista mindig magában foglalja a jelöltek nevét és foglalkozását, a jelöltek számát és az ajánlók aláírásait. Azokban a községekben, ahol a lakosság száma legalább kétezer, ott harminc ajánló aláírására van szükség, kétezer lakoson felüli községekben pedig negyven az ajánló. Az irni-olvasni tudók sajátkezűleg írják alá a jelölőlistát, az analfabéták pedig a neveiket megnevezéssel irathatják alá.

A jelölőlistát az illetékes elsőfokú bíróságnál kell két példányban benyújtani. A listát aláírás előtt a községi előjárósággal kell aláírni és a beadónak tíz nappal előbb meg kell történni. Továbbítás céljából át lehet adni a jelölőlístát a községi előjáróságnak is. A listát a bíróságnak, két irni-olvasni tudó ajánló nyújtja át. Az elsőfokú bíróság a lista átnyújtásától számított huszonnégy órában belül nyilatkozik arról, hogy a listát jó-

vahagyja-e vagy sem. A jelölőlistát a bírósághoz postán is el lehet küldeni, ilyen esetben a postai feladvány igazolja az átadás időpontját.

A szavazás

A választás napján reggel hét órakor gyülekeznek a választóbizottság tagjai a szavazóhelyiségekben. A község előjáró átadja a bizottságnak a szükséges szavazó urnákat, átnyújtja azoknál még a szavazók névjegyzékét és mindazokat a többi szükséges dolgokat, amelyek a törvény az országos képviselő választásoknál előír.

Ha egyes községekben csak egy lista van, akkor a választóbizottság köteles egy urnát felülmenni. Ebben az urnába dobhatók mindazok a golyók, amelyeket nem szánnak a szavazók az egyetlen jelölőlistára. Ha ez az urna a listával ellátott urnával egyforma, vagy több szavazatot kap, akkor a választást meg kell ismételtetni. Az új választásra új listát kell benyújtani.

A szavazás ugyanolyan rendben történik, mint a képviselőválasztásnál, még pedig általános, egyenlő, titkos és arányos választási elvnek a fenntartásával.

A szavazásnak este hét órakor be kell fejeződni, abban az esetben azonban, ha rendezavarás történne, akkor a szavazást fel kell függeszteni, de ha a felfüggesztés egy óránál tovább tartana, akkor a hatórás zárórát ki lehet tolni ugyanannyi idővel, amennyi ideig a szavazás felfüggesztése tartott.

A szavazás ellen a főispánnal nyolc napon belül panasszal lehet élni. A képviselőtestületbeli tagok megválasztását az arányossági elvnek a figyelembevételével hirdetik ki. A választásnál előforduló rendeltenségek büntető szankcióját az országgyűlési képviselőválasztásokról szóló törvény írja elő. Ilyen esetben a pénzbüntetéseket a községi tisztviselők nyugdíjalapja javára fordítják. A községi képviselőtestületet a megválasztás után három nappal össze kell hívni, ha ez nem történik meg, akkor az összehívást az államhatalom illetékes képviselője éjti meg. A községi képviselőtestületbeli tagok megválasztása négy évre szól. Aki a megválasztását nyomós ok nélkül nem fogadja el, azt ezer dinárig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják.

A szabályrendelet-tervezet második része a rendezett tanácsú városok képviselőtestületeinek és a városi törvényhatóságok megválasztását írja elő és kimondja, hogy az 1886-os magyar törvény 22., 23. szakaszait és a 24. szakasz második bekezdését hatályon kívül helyezi és e szakaszok helyett a szabályrendelet fentebbi rendelkezéseit lépteti életbe. Vagyis a törvényhatóságok és a városi képviselőtestületek megalakítása is a fentebbi szabályrendelet szerint fog megtörténni.

A községi képviselők megválasztása

A szabályrendelet-tervezet harmadik része a községi előjárók alkalmazásáról intézkedik és itt a rendelt magyarsági törvényen több változást eszközöl, így a községi előjárókat, a községi képviselőtestület első ülésén választják meg. Az orvos fizetésének kérdésében a községi képviselőtestületnek a tartományi választmánnyal egyetértésben kell eljárnia.

A megüresedett jegyzői, orvosi és díltorvosi állásokra a pályázatot a főispán írja ki.

A szabályrendelet negyedik része a városi és a törvényhatósági tisztviselők választásáról szól. A szabályrendelet negyedik része az 1886. évi XXI. törvény 83. szakaszát így változtatják meg: a városi tisztviselők választásánál, szavazati joguk van az összes város képviselőtestületi tagoknak, valamint az aktív szolgálatban levő olyan városi tisztviselőknek, akik az 1886. évi XX. törvény 51. paragrafusában fel vannak sorolva.

Függelék a tisztviselők kicseréléséről

A szabályrendelet függeléke kimondja, hogy a szabályrendelet életbe léptetésétől számított egy éven belül a rendezett tanácsú városokban és a törvényhatóság városokban mindazokat a tisztviselőket ki lehet cserélni, akiknek az álláshoz szükséges képesítésük nincsen meg. A

tisztviselőválasztást ezekben a városokban az új képviselőtestület megalakításától számított három hónapon belül kell megcsejteni. A szabályrendelet a hivatalos lapban való megjelenés napján lép életbe.

Ezzel a szabályrendelettel a községi közigazgatás teljesen ki lenne építve. A községi önkormányzatot az általános, egyenlő, titkos és arányos választójogi rendszer alapján állítják össze és ezzel a *virilista-rendszer is teljesen megszűnik. Ezentúl az összes községi tisztviselőket választják, kivéve a városi rendőrlőkapitányt, akit a főispán nevez ki.*

A magyar törvény érvénye egyébként fennmarad azzal, hogy a kvalifikációstörvényt egy évig nem alkalmazzák és később is azok a tisztviselők, akik már betöltötték bizonyos állást, erre az állásra kvalifikáció nélkül is újra megválaszthatók. Az orvosoknak, jegyzőknek és állatorvosoknak azért kell a jövőben kérvényeiket a főispánhoz benyújtani, mert az alispáni állás megszűnt.

Szombaton startolnak a német oceánrepülők

50.000 márka díjat tűztek ki az oceán első német átrepülőjéért

Dessauból jelentik: A Junkers-művek igazgatósága hivatalosan közölte, hogy

a tervezett oceánrepülés szombatonnál előbb semmiesetre sem történhetik meg.

mert az egyik pilóta, Koel, a mult heti kényszerleszállás alkalmával súlyosan megégette kezét a kituduló benzingőztől és sebei csak a hét vé-

gére gyógyulnak meg, úgyhogy csak akkor jut abba a helyzetbe, hogy elindulhasson a hosszú és fáradságos utra.

Az Elektro-Lux társaság ötvenezer márka díjat tűzött ki annak a német repülőnek, aki először repüli át az oceánt leszállás nélkül.

Vádlottak padján

a noviszadi lakásbíróság volt elnöke

E halasztották a tárgyalást, mert nem jelenek meg a tanúk

Noviszadról jelentik: A noviszadi büntető törvényszéken kedden délelőtre egy hét és fél éve huzódó bűnügy tárgyalása volt kitűzve. A bűnügy vádlottai dr. Márkus Demeter noviszadi ügyvéd, aki 1920-ban a noviszadi lakásbíróság elnöke volt és Popovics Péter noviszadi kereskedő, a lakáshivatal egykori tisztviselője. Az ügyesség mindkettőjüket hivatalos hatalommal való visszaélés, zugírászat, okirathamítás és vesztegetés büntetével vádolja.

A keddi tárgyaláson, amelyen Radulovics A. Miloje tanácselnök elnökölt, harminc tanúnak kellett volna megjelenie, de alig néhányan jelentkeztek valomástételre. Dr. Antunijevics Dusan államügyész ennek ellenére a tárgyalás megtartását indítványozta. Ugyanezt kérte dr. Márkus Demeter vádlott, aki

arra hivatkozott, hogy már hét és fél éve huzódik ez a számára kínos ügy, amelynek mielőbbi elintézése ránézve életkérdést jelent, mert rehabilitását reméli.

Dr. Sztankovics Vája, Popovics Péter védője semmieségi panaszt jelentett be amiatt, hogy Radulovics A. Miloje tanácselnök elnököl a főtárgyaláson, aki egyttal ebben az ügyben a vádtanács elnöke is volt. Dr. Márkus arra kérte a bíróságot, hogy ügyét függetlenül Popovics Péter ügyétől, elkülönítve tárgyalják.

A bíróság rövid tanácskozás után úgy döntött, hogy elnapolja a tárgyalást és a legközelebbi tárgyalásra, melynek időpontját írásban fogják a felekkel közölni, elrendelte a meg nem jelent tanúk elővezetését.

Olcsóbb és gyorsabb lesz a pénzügyi adminisztráció

A pénzügyminiszter rendelete öt kerületi pénzügyigazgatóságot szüntet meg a Vajdaságban

Markovics Bogdan dr. pénzügyminiszter kedden írta alá a pénzügyi szolgálat átszervezéséről szóló szabályrendeletet és kijelentette, hogy azt legközelebb a minisztertanács elé terjeszti jóváhagyás végett. A *Bácsmegyei Napló* munkatársának alkalma volt betekintést nyerni a szabályrendelettervezetbe, amely, ha a minisztertanács elfogadja, jövő év január elsején lép életbe.

A tervezet szerint a kormány egészen új alapokra akarja fektetni a pénzügyi adminisztrációt és igyekszik minél jobban centralizálni a pénzügyi szolgálatot. A tervezetben nagyon sokat találunk az osztrák-magyar monarchia idevonatkozó törvényeiből is.

A pénzügyminiszter tervezete megszünteti az összes kerületi pénzügyigazgatóságokat, csupán a tartományi és a járási pénzügyigazgatóságokat hagyja meg. Ezek mellé állami adóhivatalokat létesítenek, amelyek kizárólag az adó-kivetéseket és az állami adók és illetékek behajtását fogják végezni. Az államkincstár ugyanis nem volt megelégedve a községi és városi adóhivatalok működésével és ezért vált szükségessé az állami adóhivatalok felállítását.

A városi és községi hatóságok is szí-

vesen veszik a pénzügyminisztériumnak ezt a rendeletét, mert lényegesen csökkenthetik az adminisztrációs munkát.

A tervezet szerint a Vajdaságban 1928. év január elsejével megszűnik a szubotical, szombori, becskerekai és pancsevői kerületi pénzügyigazgatóság és ezek helyébe kisebb személyzettel járási pénzügyigazgatóságok létesítenek, amelyek mellé állami adóhivatalokat is állítanak fel. A beogradi kerület részére Beogradban, a bácskai kerület részére Noviszadon tartományi pénzügyigazgatóság jog működni az eddiginél lényegesen megnövekedett munkakörrel.

Eszerint a Vajdaságban újból bevezetik a Magyarországon érvényben volt pénzügyi adminisztrációt azzal a különbséggel, hogy az adót most maga az állam fogja behajtani. Az illetékes körök remélik, hogy az új pénzügyi adminisztráció sokkal olcsóbb és gyorsabb lesz, mint az eddigi. A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokhoz intézett leiratában megállapítja, hogy a minisztériumnak ma már elegendő számu szakképzett pénzügyi és adóosztviselő áll rendelkezésére és így sikerülni fog minden zökönő nélkül végrehajtani a pénzügyi szolgálat átszervezését.

A Humor Atyja

Eltemették Robert de Flers

A rue Ampère elején van a Saint François de Sales templom. Páris sok temploma közül ma ez a leglátogatottabb. Virággal és koszorúkkal sietnek ide az emberek. A nap süt, künn a ragyogó augusztusi délutánban zug, zeng az élet és a templom boltíves hűsében impozáns ravatalon egy férfi fekszik mereven, mozdulatlanul, nehézillatú virágok között. Robert de Flers, élt 55 évet. Ennyi áll a koporsóján. De ebben a koporsóban nyugszik a francia vígjáték multja, jelene és egy kicsit a jövője is. A nemzeti humor atyja — Molière-vel együtt emlegették — a nemzet halottja. És Páris gyászol. A legszebb kaland és a Zöld Irakk szerzője nem fogja többé új tréfákkal kacagtatni az isteni tömeget, utána ment a társszerzőjének, Gaston de Caillavet-nek. Még emlékszem a nekrológra, amellyel elbucsuztatta legjobb barátját a Figaróban. Szellemi házastársak voltak, de — ez a legszerelmesebb házaspárral is előfordul — Robert de Flers meg se várta a gyászév leteltét és rövidesen új társszerzőt választott magának François de Croisset személyében. De hozzá már nem volt olyan hűség, mint a megboldogulthoz, gyakran írt másokkal is közösen vígjátékokat. Most őt bucsuztatták el a szellemi özvegyek, akik a temetés után, vagy már most, míg Flers a ravatalon nyugszik, új kollegákat keresnek a duóhoz, mert francia író nem élhet társszerző nélkül.

A Gare de l'Esten, amikor a holttestet szállító vonat befutott az állomásra, nem volt nagy a tolongás. Byrd-et és társait legalább százszor ennyien fogadták. És akik megálltak bámészkodni egy percre, azok se tudták, hogy kit néznek, csak a ceremóniára voltak kíváncsiak; mint száll ki az élők vonatjából egy halott?

A ravatal körül írók, színészek, a család és a tisztelők koszorúit. Mennyi tarka illat! A premierjein drasztották el így virággal és szeretettel. Vagy mikor bevalasztották az Akadémiába.

Robert de Flers most szerepel utójáték személyesen a nyilvánosság előtt. Ma délután még látható volt sápadt, kövér arca, tömött bajusza, csukott

szeme. Szerdán tíz óráig. Aztán ami jön: az örökkévalóság. De az élők még emlékezni fognak rá sokáig. s ha a sok ezer közül eszébe jut valakinek egy

régi mondat, egy rég jelenet, hogy elmosolyodik rajta, akkor ezzel le is róta részvétét a halott hallhatatlannal szemben. (t. l.)

Sulyos municiórobbanás Romániában

Tűz következtében felrobbantak a kotroceni-i löporraktárak

Bukarestből jelentik: Vasárnap a kotroceni-i löporraktárakban tűz ütött ki. A tűz a felhalmozott lőanyagban robbanást okozott és a tüzéségnek s egyéb kivonult csapatoknak csak nagynehezen sikerült a tüzet elnyomni. A tűz keletkezésének oka ismeretlen és eddig azt sem sikerült megállapítani, hogy a robbanás mennyi kárt okozott a municióban. Azt az őrt, aki a tűz kitörésének idején szolgálatot teljesített a löszerraktárnál, letartóztatták, mert későn jelentette a tűz kitörését. Letartóztattak ezenkívül egy magyar kőművest is, akit néhány perccel a tűz kitörése előtt a raktár közelében

láttak, de aztán gyorsan tovább futott.

A tűz arányairól körülbelül ennyit közöl a román sajtó, amely a kormány kívánságára a valódi helyzetnél kedvezőbb jelentéseket publikál. A valóság az, hogy a tűz következtében több municióraktár a levegőbe repült és a robbanások még ma is tartanak.

A kotroceni-i löszerraktár Románia legnagyobb municiósz telepe és itt tartják a román hadsereg löszerkészletének legnagyobb részét. Az anyagi kár több milliárd leire rug. Több katonát és munkást letartóztattak.

Vajdasági Történelmi Társulat

A régi Magyarország és a vajdasági szerbség történelmi kapcsolatainak istépolására Noviszadon társaság alakul, amelyhez a legnevesebb történettudósok csatlakoztak

Balubdzsics Mirkó, a noviszadi főgimnázium igazgatója és dr. Kirilovics Dimitrije, a vajdasági állami levéltár igazgatója mozzalmat indított Noviszad székhellyel alakítandó vajdasági történelmi társulat létesítésére. A mozzalom a vajdasági történettudósok körében lelkes visszhangra talált.

Balubdzsics és dr. Kirilovics mult héten egy előértekezletet hívtak össze, amelyen Ruvarc Dimitrije szremszki-karlovci-i esperes, az ismert és hírneves szerb történettudós, Prodanov Viki-tijje szremszki-karlovci-i szerzetes, aki Stratimirovics Stevan metropolitáról írt hatalmas monografiájával szerzett nevének elismerést, Pavlovics Ivan tábornok, a neves haditörténész, Miroszavljevics Veljko esperes, Noviszad történetének huzgó kutatója, dr. Savkovics Jovan, Devics Miroszlav esperes, Stales

Vasza tanár, Kicsovics Miras, a montenegrói származású történész, Stefanovics Velimir gimnáziumi történelmi tanár, Serovics Petar tanár és mások vettek részt.

Az előértekezleten ismertették az összehívók a megalakítandó történelmi társulat célját, amely a régi magyarországi és vajdasági szerbség történetének megírásában és népszerűsítésében áll. A társulatnak mindazok lehetnek tagjai, akik ezen a téren már valamilyen eredményt értek. A társulat tagjai sorába fel fogja venni a beogradi egyetem és a szuboticei jogakadémia belépésre jelentkező tanárait és a Vajdaság többi városaiban élő és a szerb történelemmel foglalkozó személyiségeket. A megalakítandó történelmi társulat ki fog adni történelmi könyveket, amelyek abszolut tudományos értékűek, támogat-

ni fogja a muzeumokat, könyvtárakat és levéltárakat. Anyagi szükségleteit a támogatások és a városok és községek segítségével kívánja fedezni.

Az előértekezlet megállapította a társulat alapszabálytervezetét és szeptember 18-ikára Noviszadra széleskörű értekezletet hív egybe, amelyen a történelmi társulat hivatalosan is meg fog alakulni és megválasztja igazgatóságát.

Ha az apának földje van, nagykoru fia nem perelhet szegényjog alapján

A belacrkvai törvényszék érdekes ítélete

Belacrkváról jelentik: Érdekes elvi döntést hozott a belacrkvai törvényszék egy peres ügyben. Muszta Traján 30 éves velikimargitai földműves válópert indított felesége ellen. Az iratokhoz becsatolta a községi előljáróság által szabályszerűen kiállított szegénységi bizonyítványt és ennek alapján kérte a bíróság engedélyét a szegénységre való perlekedésre és hogy mentesítsék őt a törvény idevonatkozó szakasza alapján a bélyegilletékeknek a megfizetésétől.

A bíróság azonban ítélet hozatal előtt megkereste a községi előljáróságot és annak megállapítását kérte, hogy milyen vagyon felett rendelkezik Muszta apja és hogy felperes szüleinél lakik-e vagy sem.

Velikimargita előljárósága a bírósági megkeresésre küldött válaszában közölte, hogy a felperes apjának hat és fél hold földje van és hogy szüleinél lakik. A bíróság ennek alapján elutasította Musztának azt a kérését, hogy szegénységre perelhesse s ezt azzal indokolja, hogy az apa, aki vagyonos ember köteles fia válóperének költségeit fedezni. Most jogászkorokban felmerült az a kérdés, hogy ha az apa nagykoru fia helyet nem akar perköltséget fizetni, vajjon a fiu beperelheti-e az apját és ugyanaz a bíróság kötelezi-e az apát, hogy nagykoru fiának perköltségeit fedezze.

Muszta Traján ügyvédje a bíróság ítélete ellen felfolyamodást jelentett be.

A színészetről

Irta: Karinthy Frigyes

Moissi Othello-ját néztük végig, színházból hazajövet színészetéről beszélgettünk Bélával, aki moziszínész akar lenni. Általánosságokról volt szó, de aztán egy bizonyos kérdéssel kapcsolatban olyan érdekes fordulatot vett a beszélgetés, hogy egy csomó felbukkanó új szempontot — amikre eddig nem gondoltam — hevénvészve szeretnék feljegyezni, nehogy elfelejtsem. Inkább én magyaráztam ugyanis, hangosan gondolkodtam, ahogy gyakran szoktam mostanában, ha valaki inspirál erre — a legjobb narkotikum.

Nézd kérlek — valahogy ezeket beszéltem — azon kezdem, hogy Diderot híres »Paradoxon«-ja óta lényegbevágó magyarázatát nem is adták a színészet problémájának. Az újabb meghatározást, eltűnődést e kérdés fölött éppen a mozi tette aktuálissá. Éppen neked bizonyítottam, ugy-e, jó multkoriban, hogy mi nem is tudjuk áttekinteni, micsoda szédítően nagyjelentőségű kultúrkorszak bölcsőjéhez értünk el a mozi felfedezésével. Te azt mondd, találmány, technikum, némi lenézéssel, mi köze ennek a valódi kultúrához, pláne művészethez? Hát először is: az írás felfedezése, lerögzítése a beszédnek, szintén csak technikum volt valamikor, primitív találmány — mégis immár hat vagy nyolcezer éves kultúrkorszak kezdetét jelentette az a tény, hogy az elröppelő szó maradandóvá lett, érdemessé vált megírni a szót, mielőtt az ember kimondta — és biztosított róla, hogy a szónak ez a megrágása volt az eredete mindannak, amit ma Gondolatnak és Esmének és Szellemnek és Géniuszoknak és mit tudom én mi mindennek nevezünk.

Ezzel nem akarok hosszan untatni, hidd el nekem, hogy így volt. Ha a lerögzített beszédet, a betűt nem találják fel, a Szónak és Igének nem volnának mozi génszai és művészei — az idegek nyugtalansága és életvágya másfelé keresett volna kielégülést, nem a közpon-

ton keresztül. Na már most, éppen azt látom, kérlek, hogy a lerögzített beszéd, a lerögzített életjelenségek felfedezése van olyan jelentőségű dolog az emberi kultúra életében, mint amilyen az írás felfedezése volt. A mozgóképpel a világ kezdődik — hogy ez az új világ akarja-e, fog-e kapcsolódni a régihez, a szó világába, vagy ellene fordul (többi esetben komolyan beszélhetnénk a pesszimisták egy új kulturatantuszról, a »szókultúra hanyatlásáról«), ez még kérdés — s annyi bizonyos, hogy ez a generáció tanuja lehetett valaminek, ami hateres év alatt egyszer szokott történni: megszületett s ezzel hallhatatlanná vált a Mezzás, a Történet, mint állandó eleme az emlékezetnek.

Mingyárt meglátod, mért kellett ezt előrebocsátanom. Az új esztétikusok mindenféle isták és forradalmisták sok számfarságot karatvolnak össze mostanában a művészet új céljairól. Azt az egyszerű dolgot pedig, amit egy hat éves gyerek is lát, kezdik elfelejteni — hogy a művészetnek egyetlen és legfőbb célja nem is célja, hanem oka és eredete és szándéka és lényege a halál ellen való küzdelemmel párhuzamos kénszer, hogy megmentsük a pusztulástól azt, ami a körülöttünk és bennünk lezálló világban mulandó és amiért kár, hogy elmúlik. Amikor tehát a lerögzített, a mulandóság törvényét kijátszó történés világrajzot megállapítom; egyben valódi, vagyis maradandó művészetet deklaráltam egy művészetet (mert csak az művészet, ami maradandó) ami eddig nem volt az: a színészetet.

Igenis állítom, hogy a mozgókép megszületésével született meg és vált egyenrangú művészeté a festés, a képfaragás, a muzsikával, írással a színészet is. Azt mondhatom tehát, hogy a színészet is. Azt is mondhatom tehát, hogy a színészet csak most született meg, most, amikor a színésznak meg kell gondolnia, meg kell rágnia azt, amit csinál, mert azzal, hogy egyszer eljátszotta, az eddigi mulandó értékű szerep epügy maradandó lett, mint kép és könyv és szobor és kotta.

Kérlek szépen, ha parancsolod, mingyárt felrajzolom ennek az új esztétikának a körvonalait. Hát először is abból kell kiindulni, hogy egy művészet anyaga csak az lehet, ami általánosan emberi. Mivelhogy a művészet alkotókat és élvezőket kíván, nyugodtan elmondhatjuk, hogy minden ember született művész, passzív vagy aktív értelemben — a nagytömeg passzíven az, felruházva a művészi élvezet képességével — a néhány kiválasztott pedig aktíven, az alkotás potenciájával. De mit jelent ez, tárgyunkra vonatkoztatva?

Ahogy van festői világkép, egyszerűen azért, mert mindnyájunkban van egy passzív festő, aki szereti a szép színeket és formákat — ahogy van zenéi világkép, mert mindnyájunkban van egy passzív zenész, aki szereti a hangok muzikus hatását — épenugy, ha a színészet valódi művészet, (márpedig, ime, az) kell, hogy legyen színészi világkép is. Kell, hogy felfedezzük magunkban a passzív színészt, mindannyian — hiszen semmi másan csak ezen keresztül élvezhetjük az aktív színészi alkotást.

Színészi világkép — új fogalom, a kultúra új feltételei születtek. Csak per analógiám, a többi művészet ismeretéből irhatjuk körül egyelőre. Még nem született meg az alkotó színész-zseni, aki majd igazolni fogja, de már sejteni lehet, mi-féle lélek léssen. Számára az egész világ játszani és komédiázni fog, minthogy a festő számára szín és forma, a zenész számára hang és harmonia minden. Szerepek lát majd minden életjelenséget — egyetlen titokzatos Lény, vagy Isten különféle szerepeinek, aki jó embert játszik és rossz embert játszik, aki bankárnak és koldusnak és madárnak és krokodilusnak és rügyező cseresznyefának és boldog gyermeknek és boldogtalan szenvedőnek maszkirozza magát, hogy számmillió alakban élhessen, számmillióféleképen láthassa önmagát a tükörben. Ez a színész-zseni meg fogja látni és nyilvánulni teszi majd előttünk, amit nemely révült, szórakozott pillanatban éreztünk néha, fjedten és esodálkozva, rögtön elhessegetve magunktól a felfedezést, mint holmi kellemetlen, szorongó lidércnyomást — hogy szerepet játsz-

nak e világon mindannyian, ismeretlen közönség számára, önmagunk számára — első sírásunktól kezdve utolsó hörögésünkig — születést játszunk és szerelmet és halált, mintha valami ismeretlen, másik Én akarnánk mulattatni, meghatni, megvidítani, felzaklatni és irgalomra bírni a tragédiákkal.

Te, mást mondd neked. Nem vetted észre — hm. Tudniillik folyton arról beszélek, hogy valóság, meg ábrándozás meg efféle. Ugyan kérlek. Én mondom neked, akinek van egy kis közöm mindenféle művészethez, hogy az igazi passzív élvezőnek, az ugynevezett közönségnek sejtelmé sincs arról a valóságról, amit állítólag a színész ábrázolásán keresztül ismer fel és ismer el tulajdon életének. Én mondom neked, a közönséges emberek csak a művésztől ismerik az életet — a valóságot pedig csak a művész ismeri. Emletem legszörnyűbb és legészintébb pillanatában véletlenül nem voltam egyedül — jelen volt valaki, aki akkor sorsdöntő szerepet játszott az életemben. Tragikus pillanat volt — zokogtam, meg akartam halni, a süket falhoz üttem a fejem. De túléltem ezt is — és később a kritikus negyedóra tanuja bevallotta nekem, hogy nevetnie kellett akkor — meg volt s még most is még van győződve róla, hogy komédiáztam s ez a komédia nagyon kiábrándító hatással volt rá. Egy színészre emlékeztettem, akit hasonló szerepben látott, de az jobb volt.

Mondd, mit mondhatlak neked? Soha nem értette volna meg, az idő átkozott logikája miatt, hogy az a színész tölem tanulta ezt a jelenetet — hogy ő, aki életnek látja a színpadot, szükségképpen színpadnak és komédiának kell érezze, mikor a sors szeszélye egyetlenegyszer megtisztelte vele, hogy azt a valóságot azt az életet lássa tulajdon szemével, a honnan a tragédia meríti anyagát?

— Viszont — ki tudja, nincs-e igaz-e? Hányszor éreztük komédiának legmegokoltabb könnyeinket — hányszor hisztük, hogy színműlájuk az örömet és fájdalmat, amiről később tudjuk meg aztán, hogy életünk csucspontját és mélypontját jelentette?

Na szervusz, én már itthon vagyok.

Szubotics igazságügyminiszter vasárnap Topolára érkezik

Az igazságügyminiszter, Sztrilics Béla és Nagy Ödön programbeszédet mondanak — Fáradhatatlanul gyüleseznek a német párt jelöltjei

Sztaribecsejen Sztankovics Szvetozár ünnepélyes fogadtatására készülnek

A választási agitáció sulypontja a szubotici kerületben vasárnap Topolára esik, ahol dr. Szubotics Dusan igazságügyminiszter részvételével agitációs gyűlést tart. Az igazságügyminiszter vasárnap délelőtt negyedtizenegykor a beogradi gyorsvonattal érkezik Topolára, ahol a község háza előtti terezen tízenegy órákor lesz a nagygyűlés, amelyen az egész járás választópolgársága részt vesz. A gyűlésen a radikális párt részéről az igazságügyminiszteren kívül Sztrilics Béla, Vultics Száva és Mák Aladár fognak beszélni, míg a magyar párt szónokája dr. Nagy Ödön lesz. A nagygyűlés előkészítésére szombaton konferencia volt, amelyen Sztrilics Béla elnökölt. A konferencia résztvevői lelkesen ünnepelték Sztrilics Bélát, ainek javaslatára elhatározták, hogy harminctagú agitációs bizottságot választanak. A bizottságban tizenöt radikális és tizenöt magyarpárti választó lesz.

Topoláról Sztrilics Béla Szekiesre ment, ahol százhusz terítékes bankettet rendeztek tiszteletére. A banketton Sztrilics, dr. Tauss Fülöp és dr. Putnik János szólaltak fel. Vasárnap Feketiesen tartott népgyűlést Sztrilics Béla. A község háza udvarát zsúfclást megöltötték a választópolgárok és Sztrilics Béla mintegy ötszáz hallgató előtt tartotta meg programbeszédét, amelyet sürűn szakítottak meg tetszésnyilvánításokkal. Sztrilics Béla beszédét szünni nem akaró eljenzés követte. Ezután még Tauss Fülöp, Pann Imre (Feketecs) és Fabó Mihály (Mali-Idios) beszéltek.

Lelbach Gyula programbeszéde

Lelbach Gyula földbirtokos, a Radonics-lista topolai járási jelöltje vasárnap a Tölgyesi-féle vendéglőben párttervezetletet tartott. Az értekezleten Lelbach kifejtette programját, amelyet a főleg gazdák által álló közönség tetszéssel hallgatott.

Sztankovics miniszter Sztaribecsejen

Sztankovics Szvetozár földmívelési miniszter, a noviszadi kerület radikális listavezetője, augusztus 21-ikén Sztaribecsejre érkezik, ahol részt vesz a radikális párti járási nagygyűlésen. Augusztus 22-ikén Szrbobranban tart gyűlést Sztankovics. A minisztert mindkét helyen ünnepélyes fogadtatásban fogják részesíteni.

A német párt magyarányu választási akciója

Noviszadról jelentik: A német párt, amely eddig csendes belső munkát végzett, az utóbbi napokban tejes erővel kezdte meg választási agitációját.

A Sajkás-kerületben Kátvén, Budiszaván, Sajkáskiszevítvánon tartottak élénk látogatott gyűléseket, amelyeken dr. Moser János, Schumacher Sámuel volt nemzetgyűlési képviselők, dr. Steinmetz János és Mahler Károly járási jelöltek beszéltek. Mahler Károly beszédét az erdélyi szájszóval fejezte: „A mi iskolánk legyen a mi templomunk, a mi templomunk legyen a mi iskolánk”. Schumacher János esperes beszédében támadta a kormányt, mert a hivatalnokok nem érzik magukat állásukban biztonságban, hanem ki vannak szolgáltatva a járási jelöltek kényének-kedvének. Sajkászevítvánról Títelre mentek, ahol Klaar evangélikus lelkész nyitotta meg a választási gyűlést, Wagner István kerületi elnök beszéde után a járási jelöltek mondtak érdeklődéssel hallgatott beszédeket.

Schumacher Sámuel veszedelmes kalandja a Tiszán

A titeli gyűlés befejezése után Schumacher Sámuel nyugalmazott esperes több hívével Sztankamenra inarkodott eljutni, hogy onnan, az ott reá várakozó autón Novapazovára menjen, ahol másnapra választási gyűlés volt hirdítve. Schumacher néhány politikai barátjával motoresónakba szállt, de alig mentek néhány kilométert, a Fruskagora fe-

lői hatalmas vihar támadt és a kis motoresónak órákig volt kénytelen a Tisza hullámaival birkózni és csak a legnagyobb erőfeszítés után sikerült a vihartól, esőtől és izzagától kimerült utasokat partra juttatni. A Dunán való átkelés a nagy vihar miatt teljesen lehetetlenné vált és így Schumacher és kísérete negyedélf óráig izgalmas esónak után visszatért Títelre, ahova az esti órákban Moser János is megérkezett, aki ott híveivel szükkörű értekezletet tartott.

A német párt a Szerémségben

Vasárnap délután három órákor Wilhelm József, a szerémségi németpárti listavezető, a járási jelöltek kíséretében Novapazovára érkezett, ahol a német párt nagy ünnepélyességgel, zenével és bandériummal fogadta. Hellermann Péter járási jelölt volt az első szónok, utána Wagner István kerületi elnök beszélt, majd Dibisch János, Braschl Mihály és Helner Mihály járási jelöltek mondtak beszédeket. Binder Lajos lelkész felszólalása után megválasztották az új járási vezetőséget. Elnökké Flor Jánost választották meg. A pártvezetőség tagjai Novapazováról Novibanovára mentek, ahol ugyanezen választói gyűlést tartottak. Innen a jelöltek Indiára men-

tek, ahol bizalmiférfiteletű ülés volt, amelyen Wagner István beszámolt a német párt eddigi tevékenységéről és választási kilátásairól.

Dr. Kraft István pártelnök dr. Grassl György és Tübel József járási jelöltek kíséretében vasárnap Gaidobráu. Bácskapalánkán, Odzsacin és Bulkeszin vett részt választói gyűléseken.

A német párt gyűlései a noviszadi és palánkai járásokban

Dr. Kraft István a gyűlésen főleg arról a munkáról beszélt, amelyet a németek a községi önkormányzatok visszaállítása érdekében fejtettek ki. Ezután megválasztották a gaidobrai új pártvezetőséget, melynek elnökévé Becker Istvánt, helyetteseivé Krämer Miklóst és Krämer Mártont, jegyzővé Baljer Jánost választották meg.

Az odzsaci-i gyűlésen dr. Kraft István, dr. Grassl György és Schuy Jakob mondtak beszédeket.

Bácskapalánkán Tübel József és dr. Kraft, Bulkeszin ugyanezek beszéltek.

A Pribicevics-párt a noviszadi járásban

Dr. Hadzsi Koszta, a Pribicevics-párt Noviszad városi és sztarihecseji járási jelöltje augusztus 11-ikén, esütör-

tökön délelőtt Turián, délután Bácsogradistien, 12-ikén, pénteken délelőtt Szrbobranban a szerb választók számára és délután a magyar választók előtt mond programbeszédet. Vasárnap délelőtt Sztaribecsejen és délután Bácskapetrovoszelón lesz választási gyűlés.

A szlovéniai radikálisok agitációja a muraközi magyarok között

Murska-Subotáról jelentik: A szlovéniai radikális párt, amely a maribori kerületben a legutóbbi tartománygyűlési választások alkalmával csupán nyolcszáz szavazatot tudott szerezni és így, mint a maribori kerület leggyöngébb pártja, egyetlen mandátumot sem kapott a tartománygyűlésen, most magyar szavazatokkal akaria megerősíteni pozícióját. A párt dr. Rovnik maribori ügyvéd listáján Sostarce Ferenc legrádi evangélikus lelkész akaria mint járási jelöltet felléptetni, hogy ezzel megszerezze a maga számára a muravidéki magyar szavazatokat. A muravidéki magyarság azonban nem mutat nagy hajlandóságot a szlovéniai radikális párttal való együttműködésre, hanem a németek kisebbségi listáját fogja támogatni, amelynek dr. Mühleisen Lothar, az ismert kisebbségi politikus a listavezetője.

Ninesics Momcsilo Becskerekben

Becskerekéről jelentik: Ninesics Momcsilo, a felsőbányai kerület hivatalos radikális listavezetője, hétfőn este Becskerekre érkezett és kedden délután tért vissza Beogradba. Ninesics megheszeléseket folytatott pártbíveivel és részt vett több, a választások ügyeit tárgyaló konferencián. Az egyik konferencián részt vettek az alibunári járás kiküldöttjei, akik tiltakoztak a járásnak más járáshez való csatolása ellen. A konferencián az alibunári járás képviselő-jelöltjévé Marok Ernő földbirtokost, helyettesévé pedig Milics Zsivát választották.

A mai helyzet veszedelmesen hasonlít az 1914-iki állapotokhoz

A francia népszövetségi delegáció vezetősége a Népszövetség ellen

„Az államok ugyanazokat a módszereket folytatják, amelyek már egyszer végveszedelemmel fenyegették a kulturát“

Párisból jelentik: De Jouvenel szenátor, Franciaország népszövetségi delegációjának a vezetője a *Matin* vezetőhelyén feltűnést keltő cikkben indokolja meg, hogy miért

nem akaria tovább képviselni Franciaországot a Népszövetségben.

— Aki hisz a Népszövetségben — írja de Jouvenel — annak hűnek kell maradnia a Népszövetség módszeréhez is.

Egy idő óta az államok megtagadják azokat a módszereket, amelyeket a Népszövetség annakidején megállapított.

A Népszövetség jogosultsága abban áll, hogy a nemzetek életében is elismeri a többségi elvet, amely a civilizált államok politikai életében is uralkodik. Más szóval a Népszövetségben az egyes nemzetek érdekei háttérbe szorulnak a nemzetek többségének akaratával szemben. A Népszövetség kifejezetten proklamálta a nemzeteknek ezt az egyensúlyát. Franciaországnak nem szabad elhagyni ezt a felfogást, mert különben megtagadja régi elveit, tradícióját és érdekeit.

Franciaország nem rendelkezik oly gazdasági erővel, mint Németország, sem olyan erővel, mint amilyen az olasz faj szaporodásában rejlik. Franciaországnak tehát érdeke, hogy képviselje az egyes nemzetek külön érdekeivel szemben Európa egyetemes érdekeit.

Franciaországtól kell kiindulnia a kezdeményezésnek arra nézve, hogy az összes nemzetek térjenek vissza a Népszövetség módszeréhez.

Bele kell vinni a nemzetek éle-

tébe azt az elvet, hogy mindenkül maga elé citálhat a Népszövetség. Az utóbbi években és hónapokban megszavazták ezt a legfontosabb elvet,

a Népszövetség azonban nem tiltakozott a Rapallóban megkötött orosz-német szerződés ellen és

nem állta meg a helyét sem a jugoszláv-olasz, sem a jugoszláv-albán konfliktusban. Veszedelmesen hasonlít a mai helyzet az 1914-et megelőző helyzethez.

A nemzetek békés szándékai mitsem használnak, mert a népek többsége mindig a békét akarta.

Nincs értelme, hogy minden évben egy hónapig szónokoljanak a Népszövetség jótéteményeiről, hogy azután tizenegy hónapig azokat a módszereket folytassák, amelyek már egyszer végveszedelemmel fenyegették a kulturát.

Ezek azok a okok, melyek miatt szeptemberben nem megyek Genfibe.

Érdekes, hogy de Jouvenel ugyanazon a helyen indokolja még, hogy miért ejti el a Népszövetséget, amely helyen annak idején, akkor még mint a *Matin* főszerkesztője, nagy reménységgel itt az örök békéről, amelyet a Népszövetség hivatott biztosítani.

Huszonhét év után előkerült a meggyilkolt Szabó Mihály holtá nyilvánított öccse

A Bácsmegeyi Naplóból értesült a gyilkosságról és most apai örökségét keresi

Sztaribecsejéről jelentik: Sztaribecsejen, azóta, hogy egy szélhámos megjelent a meggyilkolt Szabó Mihály leányánál, aki előtt még a háború alatt elünn és holtán nyilvánított Szabó Andrásnak, a meggyilkolt legidősebb fiának adta ki magát, egyre jobban terjed az a hír, hogy Szabó András valóban hazaérkezett. Hosszas kutatás után kiderült, hogy ez a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak, ellenben igaz az, hogy huszonhét évi távollét után váratlanul Sztaribecsejre érkezett a meggyilkolt Szabó Mihály öccse, Szabó János ötven éves gépész, akinek tartózkodási helyét senki sem ismerte és akit még évekkel ezelőtt holtán nyilvánítottak. Szabó János egyik távoli rokonánál szállt meg és csupán azért jött Sztaribecsejre, hogy

apai örökségét, améhez annak idején nem tudott hozzájutni, megszerezze.

A *Bácsmegeyi Napló* munkatársa fellekereste a hivatalosan meghalt, de a valóságban jó egészségnek örvendő Szabó Jánost, aki a következőképp nyilatkozott céljáról:

— Huszonhét évvel ezelőtt jártam itt utoljára és azóta mindmáig senki sem tudta, hogy élek-e, vagy meghaltam. Talán még ma sem jöttem volna haza, ha nem értesülök arról a gonosz gyilkosságról, amelynek bátyám az áldozata. Ezelőtt harminc évvel, apám halála után, Szabó Mihály és a többi bátyám nagykorúsítottak, azzal a céllal, nehogy az én birtokrészemre, mint kiskoru tulajdonára, az árvaszék tegye rá a kezét és így a birtok egy tagban maradjon.

1900-ban nyolcezer koronát vettem fel az itteni bankban és értem Mihály vállalt lőtállást. En ekkor az egyik ügyvédnél írást csináltam Mihállyal, amely szerint mindaddig, míg az adósságot ki nem fizetem, az őt és fél lánc földem jövedelme őt illeti. Azután rövidesen eltávoztam Beeséről. Először Vrsacra költöztem, majd évekkel később Almás-Kamarásra, Csanádmegyére, ahol letelepedtem.

Nem leveleztem senkivel, nem közöltem senkivel a címetem és így, amikor évek után sem adtam életjelt magamról — mint most megtudtam — holtánnyilvánítottak. Nem régen Makón jártam és ott vettem egy *Bácsme gyei Naplót*. Kiváncsi voltam a hazai hírekre és érdeklődve nyitottam szét. De utána rögtön le is ejtettem és a meglepetéstől alig tudtam szóhoz jutni, mert az első, amit megláttam, az a cikk volt, amely hátyam meggyilkolásáról számolt be. Elhatároztam, hogy hazajövök és megtudom mi történt. Idehaza azután mindent megtudtam és minthogy unokaöcsém Szabó Márton apagyilkos, nem engedem, hogy az övé legyen az egész örökség. Az én részemet elveszem és inkább a szegényeknek adom.

Szabó János azután elmondta, hogy amint az örökségi ügyét elintézte, vizszatér Csanádmegyére, mert tudni sem akar többé a sztaribecsei Szabó-familiáról.

(—)

41°

Sose tapasztalt melegség volt kedden Szuboticán — Interjú a legöregebb emberrel — Mit mondanak a régi akták a melegről

Már nem illik a melegről beszélni.

De mégis, csak még egyszer, most az egyszer, mert Szuboticán kedden az összes hőmérőket majd megütötte a guta a melegtől, pedig azokat azért teremtette a gyáros, hogy megmutassák a meleget. Szuboticán kedden a hőmérő negyvenegy fok meleget mutatott. Szegény polgárok, hogy szenvedtek a hőségtől, mikor a higany is majd elolvadt a csőben, pedig a cső árnyékban volt, a polgárok pedig a napon. Igaz, hogy a higanynak állandóan felfelé kellett mászkálni, a polgárok közül pedig még a képviselőjelöltek se mászkáltak, pedig azok igen csak törekednek felfelé.

Felkerestem azt a bizonyos legöregebb szuboticei embert, hogy mi a véleménye erről a nyárról.

— Emlékszik-e hasonló melegről? — kérdeztem tőle, *de sahnos, az öreg embereknek olyan rossz a memoriájuk, hogy egyáltalán semmire se emlékeznek, így hát az én legöregebb emberem sem tudott hasonló melegről. Az öreg apja mesélt ugyan neki valamit, hogy a kereszties háború idején egyszer mintha... de hát erre nem sokat adtam és a városi levéltárban kezdtem kutatni adatok után, melyek hasonló melegről bizonyítanának. Találtam is két levelet 1657-ből. Egyiket valami Terike írta a keresztiflának és arról panaszkodik benne, hogy legszebb macskája napszúrást kapott. Ez a levél a nagy meleg mellett azt is bizonyítja, hogy Palicsan már akkoriban sem voltak fák a tóparton.*

A másik levél inkább krónikás ének és az egykoru dalnok busan zengi benne, hogy egykoron egy kővér bécsi gahonakereskedő érkezett Szuboticára. Linterszám ömlött róla a verejték, amit nem győzött törölgetni. Nagy fekete fömött irattáska volt a hóna alatt. Szállodát keresett. Felült egy koszra, de a konflis ló utközben elaludt. Gyalog ment a szállodáig és lefeküdt. Eltelt fél nap, a bécsi ur nem jelentkezett. Eltelt újból fél nap, nem jelentkezett. Végre feltörték a szobája ajtaját. A szoba közepén ott voltak a ruhái, de a bécsi ur nem volt sehhol. Ki nem mehetett, állapították meg. De hát akkor hol van. Hosszas keresés után az ágy előtt egy zsirfoltot felfedeztek fel. Egy jókora zsirfoltot, melyről kétségen kívül megállapították, hogy azonos a bécsi kereskedővel, aki egészen elolvadt a 41 fokos melegben. Értésítették a mentőket, akik a zsirfoltot a hálószobába szállították. De nem boncolták fel, hanem nagy rémület mellett elmentek.

Eddig tart a régi ének és ebből megállapítható, hogy volt már máskor is ilyen meleg Szuboticán. Legalább is a krónika tud róla, azonban olyan meleg van, hogy még ilyen régi krónikában is vigaszt lel az ember. Sőt még az ilyen cikket is közhasznú munkának tekintik, mert hetet — havat összehord. S a hóra még gondolni is jól esik. Ezért e sok hű hó — a melegért.

Választott bíróságok a munkásbiztosító pénztáraknál Novisadon már megalakult a választott bíróság

A szociálpolitikai miniszter augusztus 4-ikén kelt rendeletével arról értesítette a novisadai kerületi munkásbiztosító pénztárt, hogy az igazságügyminiszter rendelkezései alapján megalakította a munkásbiztosító pénztárak választott bíróságait. Ezzel egyidejűleg a novisadai munkásbiztosító pénztár választott bíróságának elnökévé Párvány Dragutin novisadai törvényszéki bírót, helyettesévé pedig Levakovics Matija novisadai törvényszéki bírót nevezte ki. A szociálpolitikai miniszter azzal az utasítással küldte le ezt a rendeletet a kerületi munkásbiztosító pénztárakhoz, hogy haladéktalanul tegyék meg a szükséges intézkedéseket, hogy a választott bíróságok mielőbb megkezdhessék működésüket.

A jogoszláv munkásbiztosító pénztárak nagy hiányát érezték ennek a nagyfontosságú intézménynek, mert a munkásság számtalan esetben jogosnak vélt panaszaival nem tudott illetékes fórumhoz fordulni, mert a választott bírósági intézmény, amely a munkásbiztosító pénztáraknál a segélyezési ügyekben a legmagasabb fórum, nem működött.

Dr. Szuboties Dusan igazságügyminiszter most megjelent rendelete lehetővé teszi a munkásbiztosító pénztár tagjainak, hogy a munkásbiztosító pénztárak sérelmes határozatait a választott bírósághoz megfellebbezzék, ahol a kinevezett elnökök vezetésével működő választott bírák — egy munkás és egy munkaadó — nemcsak a törvény rideg betűit fogják alkalmazni, hanem a panaszok elbírálásánál lelkiismeretük szerint járnak el.

Brkics Vejin, a novisadai munkásbiztosító pénztár igazgatója már megtette az intézkedéseket, hogy a választott bíróság mielőbb megkezdhesse működését.

Törvényesen képviseli-e az egyházközséget a püspök által kinevezett kuratórium? A délhánati egyházi háború egyik fejezete a bíróság előtt

Vrsacról jelentik: Megírta a *Bácsme gyei Napló*, hogy a vrsaci egyházközség autonómiájának felfüggesztése után kinevezett egyházi kuratóriumnak első ténykedése az volt, hogy a jótékonycélu Katolikus Temetkezési Egyesületet a hitközség házában levő helyiségekből ki akarta lakoltatni. A római katolikus egyházközség nevében dr. Adelmayer Ferenc ügyvéd két héttel ezelőtt lakásfelmondási keresetet adott be a jótékonycélu intézmény ellen a vrsaci bírósághoz, kérve az egyesület által elfoglalt helyiségeknek kiürítését. A kereset ellen az egyesület elnöke, dr. Zuppa Leó kifogással élt. Ebben az ügyben most tartotta meg a tárgyalást a vrsaci járásbíróság, melyen a temetkezési egyesület képviselőjében dr. Bogdánffy Gergely jelent meg.

Dr. Bogdánffy kifogásolta, hogy a meghatalmazást Milekker Félix írta alá, aki nincsen jogosítva az egyházközség nevében eljárni. Kifejtette ezután, hogy jelenleg az egyháztanács fel van függesztve és helyébe egy kuratóriumot neveztek ki. A püspöknek ez a kinevezése törvénytelen, a kinevezett kuratórium nem képviselheti a római katolikus egyházközséget, mert a püspöknek törvényellenes intézkedése harmadik személyvel szemben az egyházközség magánjogi jogviszonyaiban jogérvényvel egyáltalán nem bír. Más szempontból is elutasítandó ez a kereset, mert a kuratóriumnak minden vagyoni természetű

határozata csak akkor érvényes, ha a püspök azt jóváhagyta, ez pedig ebben az esetben nem áll fenn és ilyen okmányt az iratokhoz nem csatoltak. Elutasítandó a felmondás azért is, mert az egyházközség annak idején azon a címen mondtott fel lakóinak, hogy a helyiségekre egy jótékonycélu intézmény elhelyezése céljából van szüksége és a bíróság ezen az alapon szabadította fel ezeket a helyiségeket. Ezek szerint most nincsen joga a kuratóriumnak más célra felhasználni ezt a helyiséget.

Dr. Adelmayer becsatolta az iratokhoz a püspöki adminisztratura által készített új alapszabályokat és azt vitatta, hogy a jelenlegi kinevezett egyháztanács nem kuratórium és ugyanazokkal a jogokkal rendelkezik, s lényegében ugyanaz, mint a régi egyháztanács. A kinevezett tagok megválasztották elnöknek Milekker Félix muzeumigazgatót, aki a statutumok szerint mint elnök jogosult az egyházközséget harmadik személlyel szemben képviselni.

Dr. Bogdánffy azt vitatta, hogy ezek a statutumok jogilag nem érvényesek és tagadta Milekker megválasztását. Kérte, hogy a bíróság kötelezze felperest ezeknek az új alapszabályoknak törvényes alakban és hiteles szerb fordításban való becsatolására, mert az összes eddigi püspöki intézkedések ismeretlenek a hívők körében, már pedig sem az egyházközség vezetését, sem annak jogügyi képviselőjét nem lehet titkos iratok alapján ítélni.

A bíróság helyt adott Bogdánffy kérésének és elrendelte az összes szükséges iratoknak hiteles szerb fordításban való becsatolását és azután a tárgyalást ezeknek beérkezéig elnapolta. A per kimenetele iránt nagy az érdeklődés.

Szabadlábra helyezték a letartóztatott debeljacsaiközségi orvost

Egy tetanuszos beteg elhalálása miatt eljárás indult dr. Iritz Dezső ellen. Blinnárto-ással és hamis tanúzásra való felbujtással is vádolják a fiatal orvost.

Szenzációs letartóztatás foglalkoztatja napok óta a bánáti közéletet. A panaszvői ügyészség utasítására a napokban előzetes letartóztatásba helyezték dr. Iritz Dezső debeljacsaiközségi orvost. A letartóztatásra az adott okot, hogy az orvos egyik betege, Kotorman János tetanusz-mérgezés következtében meghalt és hatóságos orvosi vélemény szerint kellő gondossággal meg lehetett volna menteni.

Kotorman János debeljacsaiközségi lakost ugyanis néhány héttel ezelőtt megszurtták. Az orvos házi kezelésben részesítette a súlyosan sérült embert, nem utalt a kórházba, mert remélte, hogy sikerül majd így meggyógyítani, a kórházba való szállítástól azonban az is akadályozta, mert az orvos attól tartott, hogy a beteg szállítása a községben található primitív eszközökkel kockázatos lett volna.

A felbujtás előzményeit az orvos nem jelentette be a hatóságoknak, de az eset a panaszvői ügyészség tudomására jött és elrendelte a holttest exhumálását és három orvosszakértőt küldött ki a halál okának megállapítására. Az orvosszakértők a hulla felboncolása után szakvéleményükben kifejezésre juttatták azt a meggyőződésüket, hogy a halál nem következett volna be, ha Kotorman azonnal kórházi kezelésbe utalta volna az első segélyt nyújtó orvost.

Az orvosi szakvélemény nyilvánosságra hozatala után dr. Iritz Dezső bétlya, aki szintén orvos, elment az egyik törvényszéki orvosszakértőhöz és felelősségre vonta, hogyan adhatott ilyen szakvéleményt. Az ügyészség erről is tudomást szerzett és erre elrendelte dr. Iritz Dezső letartóztatását azzal az indoklással, hogy a mulasztással vádolt orvos az ügyben kihallgatandó tanukat hamis tanuvallomásra akarta bírni.

Iritz Dezső dr. a vizsgálóbíró előtt tagadta, hogy ő bármily szabálytalanságot követett volna el és ártatlanságát hangoztatta, a panaszvői vizsgálóbíró azonban a fiatal orvost vizsgálati fogdába helyezte, mert az a gyanu is felmerült, hogy az orvos azért nem szállít

A fog elvesztésétől megóv

csak a mindennapos és helyes fogápolás. Évenként 50 millió műfogat helyeznek be a fogorvosok. Óvja fogait a

PEBECO-fogpaszt val

4884 11

tatta kórházba a beteget és azért nem tett az esetről jelentést, mert el akarta titkolni a szurkálást, amelynek a beteg áldozatul esett. A letartóztatott orvos felfolyamodást jelentett be letartóztatása ellen a novisadai felelbiteli bírósághoz. A felelbiteli bíróság vádtanácsa Márics Rafo elnöklete alatt kedden délelőtti ülésén foglalkozott a felfolyamodással és dr. Mocs Sándor ügyvéd becséde után elrendelte a letartóztatott orvos azonnali szabadlábra helyezését. Dr. Iritz Dezső debeljacsaiközségi orvost még a keddi nap folyamán szabadlábra helyezték.

Novisadon felakasztotta magát egy orosz diák, mert apja nem engedte vissza Berlinbe

Novisadról jelentik: A novisadai rendőrséget hétfőn reggel arról értesítették, hogy a Vukovics ulica 18. számú ház egyik mellékhelyiségében felakasztva találtak Borothievics Boris tizenöt éves orosz emigráns-diákot.

Az öngyilkos orosz diák bucsulevelet hagyott hátra, melyben részletesen elmondja, miért vált meg az élettől. Borothievics apja egy magasrangú orosz tiszt, a petrovaradini katonai technikai osztály alkalmazottja. A kis diák állandóan Berlinben élt nagyanjándi, ott folytatta tanulmányait is és csak szünidőben szokott Noviszadra jönni édesapjához. Az idén, mikor megérkezett, az apja közölte vele, hogy többé nem mehet vissza Berlinbe, mert nagyanya tudóbajos és vele egy lakásban nem lakhat. A kis diákot lesújtotta a hír, könyörgött apjának, hogy engedje vissza Németországba, mert Noviszadon nem érzi jól magát. Az apja hajthatatlan maradt és amikor a fiu tovább zaklatta kérésével, veréssel leenyegette meg. Ezt annyira szívére vette a kis diák, hogy hétfőn reggel kiment a mellékhelyiségbe, a kötelet négyyszer a nyaka köré csavarta és felakasztotta magát. Mire a házbeliék észrevették, már halott volt.

Ujabb palotaforradalom a szuboticei ipartestületben

Rendkívüli közgyűlés összehívását kéri az iparosok

A szuboticei iparosok népes küldöttsége kereste fel kedden délelőtt Sztipics Károly dr. polgármestert, akit arra kértek, hogy vessen véget az ipartestületben uralkodó anomáliáknak. A küldöttség vezetője, ifj. Grsics Lajos építész közölte a polgármesterrel azt is, hogy számos iparos nevében hétfőn kérvényt adott be a szuboticei rendőrséghez, mint iparhatóságához és kérte, hogy az iparhatóság rendkívüli közgyűlést hívjon egybe az ipartestületbe, mert az ipartestület tagjai nincsenek megelégedve a jelenlegi vezetőség működésével.

A polgármester jóakaratu támogatását ígérte meg a küldöttségnek.

Az ellentétek Zvekanov Antal ipartestületi elnök lemondása óta élesedtek ki az ipartestületben. A tagok egy része ma is Zvekanov Antal pártján áll és vissza akarják őt hozni az ipartestület élére. Az ipartestületben, ahova az utóbbi években a pártpolitika bevonult, minden parlamenti vagy tartományi választás előtt megismétlődnek a hasonló torzalkodások, amit legtöbbször a politikai zárlás idéz elő.

A rendőrségen dr. Damjanovics Stevan főkapitány a legközelebbi napokban fog dönteni az elégedetlen iparosok beadványának további sorsáról.

HIREK

— **Uj főszoigabiró Kovacsicán.** Beogradból jelentik: A belügyminiszterium Lozanic Veszelint kovacsicai főszoigabirónak nevezte ki. Vukovic Mihály eddigi kovacsicai főszoigabirót Beeskerekre árvaszéki ülnökök nevezték ki.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Egyelőre még meleg idő várható, majd időváltozás valószínű, zivataros esőkkel, hősüllyedéssel és élénkebb széllel.

— **Ivics Aleksza Pasics-párti képviselő-jelölt.** Szuboticeai politikai körökben nagy feltűnést keltett az a hír, hogy dr. Ivics Aleksza szuboticeai egyetemi tanárt a Szerémségben, a rumai járásban jelölték dr. Janjics Voja volt vallásügyi miniszter Pasics-párti listáján. A hír valóságáról dr. Ivics Aleksza távolléte miatt nem lehetett eddig meggyőződni, de most — mint Rumáról jelentik — dr. Ivics Aleksza hétfőn délután Bugyanovci községben négygyűlést tartott, amelyen elmondta programbeszédét. Dr. Ivics Alekszát nagy pompával és lelkesedéssel fogadták a község lakossága. Ivics dr. beszédében rámutatott arra, hogy kezdettől fogva mindig a radikális párt egységéért küzdött. Szuboticeai politikai körökben nagy feltűnést keltett, hogy Ivics Aleksza dr., aki Szuboticeán a Jovanovic-párt egyik legfőbb exponense volt, Pasics-párti listán jelöltette magát.

— **Csak a választások után helyezik át Ulymára a banatski-karlováci járásbírószéket.** Vrsacról jelentik: Az igazságügyminiszterium még az elmúlt évben elhatározta, hogy a délbánáti Banatski-Karlováci községből, melynek lakosai túlnyomórészt németek, a járásbírószéket Ulymára helyezik át. Ulymán erre a célra kétféle millió dinár befektetéssel egy teljesen modern járásbírószéki épületet építettek. A munkálatok már befejezést nyertek és eredeti terv szerint a járásbírószéket júliusban akarták áttelepíteni. A bíróság áthelyezése előreláthatólag csak a választások után fog megtörténni.

— **A noviszadi közigazgatási bizottság ülése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi városi közigazgatási bizottság hétfőn délután fél hat órakor dr. Borota Branislav polgármester elnökletével tartott ülésén négy városi főtisztviselő ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el és annak lefolytatásával a fegyelmi választmányt bízta meg. A közigazgatási bizottság dr. Frank Mihály beogradai mérnök-vállalkozó cégnek juttatta a klisszai és kameni úti utak kőszállítását. A városi mérnöki hivatal által beterjesztett utalapköltségvetést kiadták a bizottság műszaki szakértőjének, Láncos Nenad főmérnöknek javaslattal végezték.

— **Vadászok harca a vaddisznókkal.** Oszijekről jelentik: Oszijekhez közeli fekvő Podravszki község határában lévő erdőben veszedelmes kalandja volt két vadásznak: dr. M. ovicsnak és Filakovics Vladimírnek. A vadászok sörétes tüfnyekkel indultak útnak, bent az erdőben azonban váratlanul szembetaláltak magukat egy vaddisznó-csordával. Minthogy a sörétes patronokból hiába lövöldöztek a vaddisznókra, föltámadtak egy magas fára és onnan felfütyltek a tüzelést. A vaddisznók, amelyeket a lövöldözés felbőszített, csak órák múlva vonultak el, hátrahagyva egy fiatal süllyöt, aki a sörétektől súlyosan megsebesült.

— **Anita Loos: Szókék előnyben regénye 30 dinár.** Kapható a Minerva könyvostályánál Szubotica, Postaköltségre 5 dinár küldendő.

— **Tisztviselők és nyugdíjasok kedvezménye Palicsen.** Mindazok a tisztviselők és nyugdíjasok, akik még nem jelentkeztek és igénybe öhajtják venni a Palics-fürdői ötven százalékos fürdőkedvezményeket, sürgősen jelentkezzenek levelezőlap útján Czener Andornénál Palics. A fürdőutalványokat majd a nyugdíjasszövetség irodájában, Kumičićeva út 8. szám alatt vehetik át.

— **Milánói operaénekes hangverseny Sztaribecejejen.** Sztaribecejeiről jelentik: Dr. Sztarcevic László, a milánói opera szólistája dalestélyt rendezett Sztaribecejejen a Centrál-szálló színháztermében. A nívós dalestélyt, melynek műsorán magyar, szerb, olasz és német számokból álló dal szerepelt, nagyszámú közönség hallgatta végig és a hangverseny után lelkesen ünnepelte a becejei születésű kitünő művészt.

— **Regény mesterrel sorozatok szórakozást és lelki gyönyörűséget nyújtanak. Egy ötkötetes sorozat ára 360 dinár. Havi részletre is kapható a Minerva könyvostályánál, Szubotica.**

— **Miért esik a gyémánt ára?** Antwerpenből jelentik: A gyémántfeldolgozóipar, mint ismeretes, már hosszabb idő óta igen kritikus helyzetben van. Ennek legfőbb oka, hogy túlprodukción van a gyémánt világpiacon. Antwerpenben egy nemzetközi bizottság alakult az ipar szanálására és ennek megállapításai szerint 1926-ban 5.65 millió karat gyémántot hoztak piacra az előző 1925 év 4.06 millió karatos produkciójával szemben. Az idei évben lényegesen csökkent a termelés, mert a délafrikai gyémánttelepek produkcióját erősen restringálták.

— **Fuchs Malvin: A négy Heller leány nagyszerű regénye kapható a Minerva könyvostályában Szubotica. Ára 70 dinár. Portóra 5 dinár küldendő.**

— **Szerencsétlenség fiúrdés közben.** Sztaribecejeiről jelentik: Krsztanosics Marinko huszonnégy éves gabonatisztviselő a Tiszában fiúrdott, amikor észrevette a kikötőből induló hajót. Felmászott a hajó fedelzetére és onnan fejest akart ugrani. Ugrás közben beleütközött a hajó után kötött csónakba és eszméletlenül terült el a vízben. Szerencsére a közelben tartózkodott csónakjával Kratyivo Alekszandar orosz menekült és a bajba jutott fiatalembert kimentette a vízből.

— **Megjelent dr. Keesleméthy: Zsidók Egyetemes Története, 2 kötet ára 350 dinár. Részletfizetésre is kapható a Minerva könyvostályában Szubotica. Portóra 15 dinár küldendő.**

— **Bort megissza magyar ember jól teszi. Nemet a sürt, bolgár tarhót szereti, Clio limonádét isznak minden tájon. Üdit, frissit, hűsít hegyen és lap ilyen**

— **Vakmerő rablás Petrovaradinban.** Oderszel Pavle petrovaradini halász házánál pénteken vakmerő rablás történt. Oderszel Pavle mult évi július 5-én letette a Schantek testvéreket, akik a helyszínen meghaltak, amiért Oderszelt a mitrovicai törvényszék tíz évi fegyházra ítélte s a büntetést a felelőtlen bíróság nyolc évre szállította le. Oderszel felesége régi lakásukban lakik. Pénteken reggel fél hatkor egy álarcos, revolveres ember jött el Oderszelné lakására és a revolyvert az asszony mellének szegezve, pénzt követelt. Az asszony megijedt, de azt mondotta, hogy nincs pénze. »Nem igaz, láttam a kert végéből, amikor pénzt tettél be a szekrénybe, különben is a munkások azt mondják, hogy sok pénzed van.« — mondotta a rabló, aki letépte az ablak eszkaptegyéből és azzal betömte az asszony száját és hátrakötözte a kezét. Ezután a legnagyobb nyugalommal kirabolta a szekrény egész pénztartalmát, 1800 dinárt és ugyancsak a legnagyobb nyugalommal eltávozott. Jó sokára tudta magát az asszony kiszabadítani kötelekeiből, fellármázta a szomszédságot, értesítették a rendőrséget, de mindmáig nem sikerült a tettest kézrekeríteni.

— **Akiknek a szívük működése gyenge, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székélést, ha naponta reggel egy gyomorra megisznak egy kis pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Szívszakorvosok megállapították, hogy a »Ferenc József« víz súlyos billentyűhibáknál is enyhén, biztosan és mindig kellően hat. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.**

— **Kifosztott inas.** Apatinból jelentik: Kovcsin Triva, az apatini Mohr-cipőgyár tizennégy éves inasa hétfőn délelben az Apatinhoz közelfekvő Priglevicaszentiván községbe vitt gyalog egy pár lakkcipőt. Az inasgyerekek utközben szembejött három cigány, akik megtámadták a kis inast, megverték és elvették tőle a cipőt. Az apatini csendőrség őrzőjét küldött a rabló cigányok kézrekerítésére.

— **A szobafestő szerencsése.** Noviszadról jelentik: Ifj. Wahl József noviszadi szobafestő a hétfői osztályosjáték húzáson a 104.500-as számú felsorsjeggyel kétszáz ezer dinárt, illetve ennek a felét nyerte.

— **Zsebmetszőket fogott el a noviszadi rendőrség.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség a vasárnapi vásár alkalmával razzliát tartott és többek közt elfogta Momirovic Dimitrije és Hech György beogradai zsebmetszőket, akik ismeretlen módon kiszöktek a beogradai rendőrség fogdájából. A két zsebmetszőt Beogradba szállították.

BI-OXYNE 3 nap alatt fehér fogak
FOGPOR-PASTA-SZAJUVIZ.

— **A iranzföldi tüzoltótestület harmincéves jubileuma.** Beeskerekéről jelentik: A iranzföldi tüzoltótestület augusztus 20-ikán és 21-ikén rendezi harmincéves fennállásának jubileumi ünnepségeit és ekkor szentelik fel a testület zászlaját is. A beeskereki tüzoltótestület elhatározta, hogy Giszinszki Zsigmond parancsnok vezetésével huszonhat tüzoltóval és tizenkét zenéssel vesz részt az ünnepségeken.

— **Beogradban tilos Sacco és Vanzetti mellett tüntetni.** Beogradból jelentik: A beogradai rendőrség betiltotta azokat a tüntetéseket, amelyeket a Beogradban a halálraítelt olasz anarchisták érdekében akartak rendezni.

— **A Müpártolók Köre ismét megkezdte működését.** A szuboticeai Müpártolók Köre, amely Szubotica legrégebb és gazdagmultu műkedvelő társasága, hosszabb hallgatás után az ősszel újból megkezdte működését. Az egyesület, amely megfelelő helyiség hiányában hosszabb pihenésre volt kényszerülve, most különböző jótékony és emberbaráti egyesületek, így a Gyermekvédő Liga, a Vöröskereszt-egyesület és más jótékonyági intézmények intervenciójára újabb játszási engedélyt kapott a belügyminiszteriumtól, tekintélyes adóengedménnyel, úgyhogy a kör ismét jelentékeny összegeket juttathat majd előadásainak jövedelméből ezeknek az emberbaráti egyesületeknek, amelyeket eddig is támogatott. A Pietsch Ferenc vezetés alatt álló Müpártolók Köre már megkezdte társulatának újraszervezését és a legjobb szuboticeai műkedvelőket fogja egyesíteni és valószínűleg szeptemberben már meg is tartja első műkedvelő előadását.

Férfi flórzokni
duplatalppal, magas sarokkal, divatszínekben 13.— dinárért
Klein Jenő üzleteiben
Nov.sad, Vel. B. ckerok és Senta

— **Leánykereskedőket fogott el a zagrebi rendőrség.** Zagrebből jelentik: A zagrebi rendőrség egy leánykereskedőbandát leplezett le. Az egyik napon a zagrebi állomáson letartóztatták Vučenovic Ljubomir egy saskai mulatóhely tulajdonosát, aki egy fiatal leányt várt Bjelovarról. A leány a rendőrségen elmondotta, hogy mint beteg, bekerült a bjelovári kórházba, ahol összeismerkedett Varga Mária ápolónővel. Az ápolónő pénzt adott át neki és elküldte Zagrebba, hogy ott majd várni fogja Vučenovic, aki elhelyezi egy mulatóba. A rendőrség megállapította, hogy Varga Mária minden leány után kétszázötven dinárt kapott az éjjeli mulató tulajdonosától, akinek egy hónap alatt négy leányt adott el. Vučenovicot és Varga Máriát letartóztatták.

— **Dr. Schlesinger Imre** fogorvos és a szájbetegségek specialistája rendelését Szuboticeán, Aleksandrova ulica (közö) 9. sz. a. megkezdte.

— **Az »időjós« halála.** Hosszu, kinos betegség után meghalt Petrovaradinban Popovic György nyugalmazott szuboticeai közoktatásügyi inspektor, a petrovaradini Meteorológiai Intézet vezetője. Popovic György hatvanhárom évvel ezelőtt Szuboticeán született. Az Osztrijcs-öztöndij segítségével Budapesten végezte el bölcsészeti tanulmányait. Mint fiatal tanár először a noviszadi szerb gimnáziumban, majd a pakráci tanítóképzőben, a vrsaci és tenesvári gimnáziumok igazgatója volt. 1902-ben a karlováci görögkeleti szerb kongresszus a mitropoliti közoktatási tanács tagjává választotta. Az alig negyven éves tanárt ekkor nyugdíjazták. Popovic György aktív részt vett a vajdasági szerbség nemzeti és kulturális mozgalmaiban. Az egyesülés után Popovic újból aktív szolgálatba lépett. Először a beeskereki gimnázium és tanítóképző igazgatója volt, majd saját kérelmére Szuboticeára helyezték, ahol a felsőbb kereskedelmi iskolaigazgatója, később tartományi közoktatásügyi inspektor volt és betegsége miatt ebben az állásban nyugdíjazták. Popovic György nyugdíjaztatása előtt élénk szerepet játszott Szuboticea politikai életében is és egy ideig a szuboticeai radikális párt elnöke volt, majd megalakította Szuboticeán a Szerb Nemzeti Ifjúság (Sznao) Egyesületet. Szuboticeáról 1925-ben már a betegség által megtörve költözött el Petrovaradinra, ahol betegsége mellett is meteorológiai megfigyeléseket végzett. Hosszu időn át ő látta el a lapokat tudományos időjósolatokkal. Halála széles körben nagy részvétet keltett.

— **A földművelési és a pénzügyminiszter tárgyalásai.** Beogradból jelentik: Sztankovic Szvetozár földművelési miniszter kedden Vrnjacsabanyára utazott, hogy a mezőgazdasági hitelekrol szóló szabályrendelet végleges megszövegezését megtárgyalja.

Palicsi fürdőigazgatóság

A folyó hó 10.-re hirdetett

táncversenyt

azonos programmal

augusztus 17.-én

szerdán este

tartjuk meg. 7782

Nevezési díj nincs!

— **Elfogták a szombori kömüves gyilkosait.** Szomborból jelentik: Mint a Bácsme gyei Napló megírta, vasárnap éjjel Probojesevic Ferenc szivaci-uti koresmájában verekezés közben Palics István vasuti fékező és Jávorszki Dezső szobafestő agyonszúrták Kekezovic Jácó kömüvest, aztán megszöktek. Az elmúlt este Sztanisicsen az őrzőjelet teljesítő rendőrnek feltűnt két gyanús alak, akiket igazolásra szólítottak fel. Miután magukat igazolni nem tudták, bekísérték őket a község házára, ahol bevallották, hogy ők szúrták agyon Kekezovicot. A gyilkosság után azonnal megszöktek Szomborból és gyalog Sztanisicsen mentek, ahonnan az éjszaka folyamán Magyarországra akartak szökni. A sztanisicsi rendőrség átkísérte őket a szombori rendőrséghez, ahonnan még a dél-élelt folyamán mindkettőt átkísérték az ügyészségre. Kekezovic holttestét kedden boucolták fel a szombori kórházban dr. Jovicsics törvényszéki orvos és dr. Ripp Miklós kórházi orvos, akik megállapították, hogy a szúrás a gyomort érte és a halált belső vérzés okozta. Kekezovicot kedden délután nagy részvét mellett temették el.

— **Kutyákat uszított a rendőrökre.** Petrovoszelórol jelentik: A petrovoszelói rendőrség feljelentette hatóság elleni erőszak címén Lévai István petrovoszelói gazdát, mert mikor a rendőrök a tilosban legelésző juhnyáját beakarták hajtani, a kutyákat rájuk uszította. A rendőrök a kutyákat lelőtték, a gazda ellen pedig feljelentést tettek.

Jevgyevics Dobroszláv sajtópere. Noviszadról jelentik: Jevgyevics Dobroszláv, a Vidovdán főszervezője a Vidovdán néhány hét előtti egyik számában azt írta, hogy Stavel Pavlet, a Bazalt Rt. igazgatóját, aki csehszlovák állampolgár, Noviszadról kiutasították, azonban nem kellett az országot elhagyni, mert ötvenezer dinárral megvesztegette Antics Dragutin belügyminiszteriumi osztályfőnököt, aki a jutalom ellenében visszavonatta a kiutasító végzést. Jevgyevics Dobroszláv másnap helyreigazító nyilatkozatot tett közzé, melyben állítását egész terjedelmében fenntartotta és annak bizonyítására vállalkozott, kijelentette azonban, hogy a megvesztegetett osztályfőnök személyében tévedett, mert nem Antics Dragutin osztályfőnök kapta a pénzt és nem ő vonatta vissza a kiutasító végzést. Hanem egy másik osztályfőnök, Antics Dragutin ennek ellenére dr. Milovanovics Milovan ügyvéd útján sajtópert indított Jevgyevics Dobroszláv ellen, melyet a Radulovics-tanács kedre tüzött ki. Jevgyevics nem jelent meg a tárgyaláson, mire dr. Milovanovics kérte, hogy in contumaciam ítéljék el Jevgyevicset. Közben megérkezett Jevgyevicsnek a tanácshoz intézett kérelme, melyben a tárgyalás elhalasztását kéri és közli, hogy a hivatalos orvosi bizonyítványt pótlólag be fogja terjeszteni. A bíróság elhalasztotta a tárgyalást és utasította Jevgyevicset, hogy huszonegy óra múlva terjessze be az orvosi bizonyítványt.

Az összes szakkönyvek kaphatók a Minerva könyvosztályánál Szubotica, Portóra 5 dinár küldendő.

Felfüggesztettek három vereskedő topolai rendőrt. Topoláról jelentik: Három topolai rendőrt, akik hétfőn éjjel az ucán összeverték Lörih Elek huszonegyéves topolai fiatalembert, felfüggesztették állásuktól. Lörih ittasan dalolta ment hazafelé, amikor három rendőr rátámadt a tehetetlen emberre és többek személtára megverték, majd bekísérték a laktanyára, ahonnan csak reggel bocsátották el. Lörih látéletét vétetett fel sérüléséről, a rendőroket pedig feljelentette, mire felfüggesztették őket állásuktól.

Kiszácson őrizetbe vették és megmotozták Radics Pavle volt kabinetfőnökét. Noviszadról jelentik: Devesics Kresimir, Radics Pavle volt kabinetfőnöke, a Radics-párti »Slobodni Val« főszervezője több nap óta a noviszadi járásban tartózkodik és a Radics-párt noviszadkerületi agitációját vezeti. Devesics Kresimir péntek délelőtt Kiszácsonra ment, de alig érkezett meg, egy községi rendőr, a községi aljegyző szóbeli parancsára hivatkozva, előállította és a községhezárán, a rendőri szobában megmotozták. Devesics Kresimir erélyesen tiltakozott úgy az előállítás, mint a testi motozás ellen, de az aljegyző közölte vele, hogy bizalmas feljelentés érkezett ellene, hogy államellenes röpcédulákat terjeszt. Megmotozásakor semmilyen röpcédulát nem találtak nála, mire huzamosabb idő után szabadon bocsátották, de egyben azt ajánlották neki, hogy azonnal hagyja el Kiszácsot. Devesics Kresimir a községhezáról a pályaudvarra ment és Noviszadra utazott. Devesics az esetet táviratilag közölte a Radics-párt vezetőségével.

Nem lesz adókiivetés a választások előtt. A szuboticei pénzügyigazgatóság nál működő jövedelmi adókiivető bizottság, mint jelentették, megtett minden előkészületet, hogy az 1926—1927—1928. évi jövedelmi adókiivetés rövid időn belül megkezdődhessen. A jövedelmi adólajstromokat a pénzügyigazgatóság a városi adóhivatalnál aug. 10-ig közszemlére tette és a terv szerint az adókiivetést már 11-ikén megkezdte volna. A Bácsme gyei Napló munkatársa illetékes helyről most arról értesült, hogy az adókiivetéseket elhalasztják a választások utáni időre és a munkát csak október elsején kezdik meg. A szuboticei hatóságok ugyanis ilyen értelmű felterjesztést intéztek a pénzügyminiszteriumhoz és remélik, hogy a pénzügyminiszterium helyt ad a kérelemnek és őszre halasztja az adókiivetéseket.

Dr. Kiss Arnold főrabbi Noviszadon. Noviszadról jelentik: Dr. Kiss Arnold budai főrabbi, az ismert hitszónok, hétfőn Noviszadon időzött. Dr. Kiss Arnold a jövő hónapban Jugoszlávia nagyobb városaiban előadásokat fog tartani.

Az európai kisebbségek harmadik kongresszusa. Bécsből jelentik: A kisebbségi hivatal már elkészítette az európai nemzetiségek harmadik kongresszusának napirendjét. A kongresszuson, amelyet augusztus 22-ike és 24-ike között tartanak meg Genfben, résztvesznek a németországi dánok, a spanyolországi Katalonok, az olaszországi szlávok és németek, a csehszlovákiai németek és magyarok, a lengyelországi oroszok, a lettlandi zsidók, a lausitzi szerbek, a romániai magyarok, németek, ukránok és bulgárok, a jugoszláviai németek és magyarok, az ausztriai horvátok, a litvániai lengyelek és oroszok. A kongresszust a kisebbségek nemzetközi szervezetének elnöke, dr. Wilfan, az olaszországi szlovének vezére fogja megnyitni, aki beszédében részletesen kitér a közelgő háborús veszedelem okaira és rá fog mutatni arra, hogy a nemzeti türelmetlenség nyervegeti fölbomlással Európa békéjét.

H. G. Wells reprezentatív regény-sorozata: Tono Bungay, Anna Veronika, Kipps. Az Istenek eledele, Amikor az üstökös eljön, William Clissold I.—II. Ara művészi kivitelű, egész vászon kötetben 560 dinár, havi 60 dináros részletre is kapható a Minerva d. d. könyvosztályában. Szubotica.

KÖZGAZDASÁG

Munkaképtelen lesz a munkáskamara új közgyűlése

Se a szocialistáknak, se a függetleneknek nincs többségük

Noviszadról jelentik: Munkáskörökben nagy feltűnést keltett, hogy a vajdasági munkáskamara közgyűlési választásán csak egy jelöltlistát adtak be, úgyhogy az URS listát minden választási harc mellőzésével, egyhangulag megválasztottnak jelentették ki.

A munkásság egyik vezetője a választási eredményről a következőket mondotta:

— Csak a be nem avatottakat lehet meg a jelölés eredménye, illetve az a körülmény, hogy csak egy lista került benyújtásra, mert azok, akik ismerik a munkáskamara választási rendszerét, az tisztában van azzal, hogy fizikai lehetlenség az érvényben levő reakciós és régi munkáskamara vezetőség által saját érdekében megalkotott választási rendszer mellett több listát beadni, mert ez tisztán anyagi kérdésen mulik, ugyanis egy-egy lista benyújtása 40.000—50.000 dinárnyi kiadást jelent, ezt a lényűzést pedig egyetlen munkásszervezet sem engedheti meg magának. A választási rendszer olyan, hogy egyes csoportokra nem lehet szavazni, csak a teljes listára, amely hatvan rendes tagból és hatvan póttagból áll. Ha tehát valamely munkásérdekeltség tíz emberét munkáskamara képviselőhez akarja juttatni, úgy az egész — 120 jelöltet magába foglaló — listát kell összeállítani, ami egyértelmű azzal, hogy be kell az egész Vajdaságot utazni és a megfelelő 120 személyt kikeresni. Ez oly hatalmas fizikai munka és oly költséges, hogy egyik munkásszervezet sem vállalkozott arra, hogy önálló listával vegyen részt a választáson. Meg kell sürgősen változtatni a vajdasági munkáskamara választási rendjét, amely az anyagi kérdésektől teszi függővé a jelöltetést, ami ellenkezik minden szociális felfogással. Reakciós ez a választási rendszer és szomorú, hogy ezt munkások alkotják. Milyen joggal meri a munkásság ezeket a burzsoáziának szemére vetni, ha ellenzi a haladó szellemű választási rendszert. Járásokra kell a Vajdaságot felosztani és lehetővé kell tenni, hogy szegény emberek, jelen esetben szegény munkások képviselőhöz juthassanak. A választási rendszer proporcionalitás alapról kell fektetni és azt a munkásság által a polgári társadalomtól megkövetelt szellemben kell megoldani.

— A jelenleg egyhangulag megválasztottnak kikiáltott munkáskamara közgyűlést munkaképtelenné tartom, mert

abban egyik csoportnak sincs többsége és a vágnézetli ellentétek annyira élesen szembenállanak, hogy nem tud együttműködni. A közgyűlés 28 szociálist szerezett tagból, 23 függetlenből és 5 grafikai munkásból és 4 banktisztviselőből áll. Eszerint sem a szociáldemokratáknak, sem a függetleneknek nincs többségük és minden a kis csoportok állásfoglalásától függ. Az anyagi szükségesség kényszerítette az egyes csoportokat erre a kompromisszumra. Az első összeültetés mindjárt az első ülésen megszűnt, amikor sor fog kerülni a munkáskamara állandó titkár megválasztására és a tisztviselői kérdés rendezésére, mert mind a két csoport elégedetlen a jelenlegi tisztviselőkkel és azoknak kicserélését követeli. Igen sok titkárijelölt van és itt lesz az első próba. A döntés a két erős csoport helyett átsiklott a kis csoportok kezébe, ők képezik a mérleg nyelvét és ahoza billennek, az lesz a győztes.

Leszállították az élelmiszerek vasuti szállítási díját a Szalonki—athéni vonalon. A görög közlekedésügyi miniszterium átiratot küldött a jugoszláv külügyminiszterium útján a vasutigazgatóságoknak, amelyben értesíti, hogy a görög kormány egyes áruk viteldíját a Szalonki—athéni vonalon lényegesen leszállította, ha az áru Athénbe van irányítva. Minden friss gyümölcs és hus után, amit tíz tonna vagy ennél nagyobb mennyiségben exportálnak Szalonki bármely állomásáról, negyven százalékos a díjkezdvezmény, a burgonya után 34, a buza és tengeri után 30, a fehér és vöröshagyma után 7, a széna és más száraz állati eledel után 30 százalék kedvezményt adnak a szállítónak.

A bácskai tartományi választmány tízezer dinárt szavazott meg a noviházi iparkiallításnak. Szomborból jelentik: A bácskai tartomány választmánya tízezer dinárt szavazott meg a noviházi iparkiallítás céljaira. A tartományi választmány ajándékozta az az iparossegéd fogja kapni, aki a kiállításon a legjobb és legpraktikusabb kiállított tárggyal szerepel.

Lemondott a Narodna Banka alkormányzója. A Narodna Banka alkormányzója és a kormányzó állandó helyettese, Protics Sztoján az elmúlt héten lemondott állásáról és a lemondást írásban jelentette be a bank igazgatóságának. Protics Sztoján továbbra is tagja marad a bank igazgatóságának. A választásokig a bank alkormányzója és kormányzóhelyettesi állását Sretykovics Ljuba fogja ellátni. A bankkormányzó kinevezést már ez év január havában meg kellett volna eiteni, azonban a kormány az öt jelölt közül még nem választotta ki a Narodna Banka új kormányzóját.

RADIÓ-MŰSOR

(A város mellett az az hullámhosszt jelenti)

Szerda, augusztus 10

Bécs (517.2) 11: Délelőtti koncert. 16.15: Koncert. 21.05: Koncert-akadémia. Prága (348.9) 11 és 17: Koncert. 20.40: Tarka-est. 22.20—22.50: Táncczene. London (361.4) 12: Ének-koncert. 15: Zene. 19.30 és 21.35: Hangverseny. 18 és 22.30: Táncczene. Lincese (365.8) 16.30: Házi zene. 22.15: Táncczene. Róma (450) 17.45: Zene. 21.10: Hangverseny.

Fejhallgatókat garancia mellett legolcsóbban javít Konrath d. d. Subotica,

Berlin (483.9) 6: Testgyakorlás 17.30: Zene. München (535.7) 16: Zene. 19.30: Koncert két zongorán. Budapest (555.6) 9.30, 12 és 15: Hírek és közgazdaság. 11: Szalonzene. 17.05: Kamarazene. 20.15: »A masamód«. Heltai Jenő vigláféka. 22.30: Hírek és időjelzés, utána cigányzene.

TÓZSDE

Zürich, augusztus 9. (Zárulat.) Beograd 9.13, Páris 20.33, London 25.22, Newyork 518 és hétnyolcad, Brüsszel 72.175, Milánó 28.24, Amszterdam 208, Berlin 123.43, Bécs 73.05, Szófia 3.75, Prága 15.39, Varsó 58, Budapest 90.55, Bukarest 3.22

Beograd, augusztus 9. (Zárulat.) Páris 22410, London 27660, Newyork 5688, Zürich 1096, Milánó 31010, Berlin 1354, Bécs 802, Prága 169, Budapest 996.

Noviszadi értéktőzsde, augusztus 9. Hétszázalékos beruházási kölcsön 83.50—84.50, két és félszázalékos hadikárpótási kötvény 342—345, Kereskedelmi és Iparbank 138—140.

Noviszadi terménytőzsde, augusztus 9. Buza bácskai 78 kilós 302.50—305 dinár, bácskai 70—80 kilós 305—307.50 dinár, szlavóniai 78 kilós 277.50 dinár. Árpa bácskai 270—275 dinár, szerémi 66 kilós 270—275 dinár, zab bácskai 200—202.50 dinár, szerémi, paritás Indija, reláció Beograd 205—207.50 dinár, kukorica bácskai 212.50—215 dinár, szerémi 215—216 dinár, lisztek: 0g bácskai 450—475 dinár, 0g bánáti 445—450 dinár, kettes számú bácskai 435—430 dinár, ötös számú bácskai 395—400 dinár, hatos számú bácskai 280—290 dinár, nyolcas számú bácskai 200—210 dinár, korpa bácskai jutazsákokban 185—190 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom: 13 vagon buza, 26 és fél vagon kukorica.

Szombori terménytőzsde, augusztus 9. Új buza bácskai vasut 302.50—305, új rozs bácskai vasut 71—72 kg. 270—275, új zab bácskai vasut 192.50—195, új árpa takarmányi 61—62 kg. 220—225, takarmányi 63—64 kg. 240—245, tavaszi 65—66 kg. 275—280, tengeri bácskai vasut 202.50—205, lisztek: 0gg 440—460, 0g 440—460, kettős 410—420, ötös 370—390, hatos 340—350, hetes 290—310, nyolcas 190—200 dinár. Forgalom: 339 vagon. Irányzat: barátságos.

Budapesti értéktőzsde, augusztus 9. Magyar hitel 94.2, Osztrák hitel 52.5, Kereskedelmi Bank 131, Magyar cukor 241.5, Georgia 21.8, Rimamurányi 132.9, Salgó 81.5, Kőszén 758, Bródi vagon 3.6, Beocsini cement 255, Nasicci 183, Ganz-Danubius 229, Ganz villamos 192.5, Roskányi 14, Athenacum 29.5, Nova 45.6, Levante 28.4, Pesti Hazai 250, Irányzat:

Szentai gabonaárak, augusztus 9. A keddi piacon a következő árak szerepeltek: Buza 300 dinár, tengeri morsoit 210 dinár, takarmányárpa 220—230 dinár, sörárpa 250—260 dinár, zab 160—165 dinár, rozs 220—225 dinár, óbab 200 dinár, új bab 210—220 dinár, őrelemények: új lisztek árai augusztusi és októberi szállítással: 0-ás liszt 500 dinár, 0-ás g 500 dinár, kettes főzöliszt 500 dinár, ötös kenyérliszt 460 dinár, hetes 720 dinár, nyolcas 220 dinár, daraliszt 200 dinár, korpa 200 dinár. Irányzat: kissé lanya. Kínálat, kereslet: minimális.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duma: Bezdán 306 (—9), Apatin 379 (—11), Bogojevó 370 (—6), Palánka 288 (—6), Noviszad 285 (—5), Zemun 172 (—4), Pancsevó 142 (—8), Szmederevó 248 (—5), Orsova 199 (—5), Dráva: Oszijek 164 (+22), Száva: Mitrovica 68 (—3), Beograd 96 (—4), Tisza: Szentá 22 (—10), Becsej 54 (—6), Tittel 211 (—6).

Patent
„Konrath”
paradicsom-paszírozó
minden jobb vas- és háztartási üzletben kapható 10719

KINTORNA

Feleség: Maga úgy szereti a könyveket. Báresak könyv volna én is, mindig velem foglalkoznék!

Férj: Jobb volna, ha naptár lenne!

Feleség: Miért?

Férj: Akkor minden évben újat kapnék.

*

A kis vidéki városkának két ügyvédje volt. A zsidó Kohn dr. és a keresztény Kovács dr.

Egyszer egy pörösködő atyafi állit be a zsidó ügyvéd irodájába:

— Adjon Isten jó napot, tekintetes ur.

— Na, mi jó szél hozta kendet ide?

— Bajba volnék, tekintetes ur — fo-háskodott a paraszt és belekezdett a komplikált ügy elbeszélésébe.

Az ügyvéd végighallgatta, aztán kijelentette, hogy bár súlyos az ügy, elvállalja.

— Aztán mit kóstál?

Az ügyvéd mondott egy nagy összeget. A kliens megvakarta a fejét:

— De tekintetes ur, az sok lesz. A Kovács doktor ur sokkal olcsóbban elvállalja.

Dr. Kohn megvető tekintettel méri vé-

gig a parasztot, aztán körültekint a szobában, s a szeme megakad az aradi vértanúkat ábrázoló olajfestményen. Megfogja a kliens kezét és odavezeti a kép alá:

— Látja ezeket az embereket az akasztófa alatt? Nahát, ezeket is a Kovács ügyvéd ur védte.

SPORT

Uszóverseny Vrsacon. Vrsacról jelentik: A vrsaci stadionban szépen sikerült uszóversenyt rendeztek, melynek eredményei a következők: **200 méteres melluszás:** 1. Gyertyánffy Ernő, 2. Brajdić Gyuró, 3. Weitner József. **100 méteres gyorsuszás:** 1. Napravnik Karlo, 2. Boiger Walter. **Műugrás:** 1. Miloszlavljevics Milos, 2. Olgja Dimitrije. **Távolugrás:** 1. Kehrler Gyula, 2. Gyertyánffy Ernő.

SZTARIBECSEJ

Kikindai Szrbija—Szoko 3:2 (1:1). Barátságos. Bíró: Danis. Szokónál különösen a csatársor és a kapus mutatott gyenge formát, míg a Szrbija kapusa, Komlós nagyszerű játékot mutatott, ő volt a mezőny legjobb embere. A Szokóból egyedül Dél vált ki biztos játékkal.

Szoko IB—Turjai SC 5:0 (4:0).

NOVIBECSEJ

Jedinstvo—Beckereki Kadima 7:0 (5:0)

Topelai SC—Torzsai AND 4:1 (4:0)

Három lóversenynap lesz ebben a hónapban Noviszadon. Noviszadról jelentik: A Péter trónörökös nevét viselő vajdasági lovaregylet folyó hó 14-ikén és 28-ikán versenyeket rendez a noviszadi lóversenytéren, amelyhez az eddig futtatott lovakon kívül Illes beogradi istállója, továbbá a karagyorgyevoi és ljubicsevői állami ménesek versenylovaikat is beneveztek. A nevezések szerdán zárulnak, de már eddig a jugoszláv versenylovak legjobbait nevezték be, úgy-hogy izgalmas, szép versenyre van kilátás.

A KÖZSÉG GYERMEKE

EGY CSECSEMŐ REGÉNYE

39

Írta: NUSICS BRANISZLAV

Fordította: CSUKA ZOLTÁN

Elza nagyon meglepődött, hogy ez az ember kilokban beszél a gyerekről és nem jutott eszébe, hogy a vámhivatalnok szem már nagyon hozzá van szokva, hogy minden csomagának megmondja a súlyát.

— Talán nem zavarja, hogy sir a gyerek? — kérdezte Elza.

— Oh, nem, jobb szeretem, hogyha sir. Sőt mi több, mindig van nálam egy tü és ha valamilyen asszony jön át a határon, gyerekekkel az ölében, mindig megzárom a gyereket, hogy az bőgni kezd, mint valami jólnevelt számar.

— Jaj, ne mondja! — kiáltott fel Elza és jobban megnézte ezt a csodálatos embert, aki gyerekeket szürkál.

— Hát persze — védekezett az. — Jobban szeretem, hogy ha az a gyerek sir, semhogy az állam sírjon.

Elzának csak most kezdett világozni a fejében, hogy miért sirna az állam, ha ez az ember nem szürkálja a tüével, de a vámhivatalnok nem hagyta gondolkodni és mindjárt meg is magyarázta a dolgot:

— Egyszer három asszony hagyta el a határt, így, gyerekekkel az ölében. Átméztem a dolgukat, ők pedig a sarokban ültek, kikapaszták a blazsákat és szoptatták a gyereket. Minden gyerek legalább tíz kiló volt. Csak később halottam, hogy bizony nem volt ott gyerek, hanem minden egyes pólyában tíz kiló dohány, becsomagolva. Ahá, hát így vagyunk, mondtam én, akkor gyerekek csak ezzel a tüvel. Még akkor is, ha látom, hogy nem dohány, de nem sir. Akkor aztán hozzámegek, rokon szeretettel megsimogatom és hátulról belebököm a tü. Nem szeretem, ha hallgat. Azért adott az Isten torkot neki, hogy ordítson.

És mivel a téma a gyerekekre terelődött, az utatárs meg is maradt emél a tárgynál.

— Elsőszülött gyereke? — kérdezte Elzát.

— Igen — felelte a leány.

— Operáció nélkül szülte?

Elza megint meglepődött ezen a kérdésen, de a vámhivatalnok, aki úgy látszik nem várt mindig a feleletre, hozzátette:

— Az én feleségem mindig operáció segítségével szül — mondotta a vámhivatalnok és ezt az idegen szót olyan büszkén ejtette ki, mintha az operáció va-

lami különleges tulajdonság lenne, amellyel Isten nem minden nőt ajándékoz meg.

Elza nem tudta, hogy minderre mit mondhat, de a vámhivatalnok saját magától folytatta:

— És csodálatos, nem maradnak meg a gyerekeim. Csak az első gyerekeim, a fiú. De ez azután, Istennek hála, él, egészséges és szépen megnövekedett.

Elza erre sem felelt semmit. Nemsokára azután megkérdezte a vámhivatalnok:

— Micsoda a férje?

— Nem vagyok férjnél — felelte Elza szemérmesen.

— Hát úgy! — mondotta a vámhivatalnok.

Kié akkor a gyerek?

— Ja, az titok! — felelte Elza.

— Titok? — ismételte a vámhivatalnok és elgondolkodott, nagyon komolyan elgondolkodott. Csak később tette hozzá hosszú idő múlva, inkább saját magának beszélve. — Igazán csodálatos, csaknem minden harmadik gyerek titok.

Elzának fogalma sem volt, hogy a férfi mit akar ezzel mondani, de mint mindig, a vámhivatalnok most sem hallgatott sokáig.

— Hát úgy van, kérem — mondotta — az én gyerekeim is, akiről mondtam, hogy megmaradt, az is titok. És még csak nem is olyan közönséges titok, hanem valóságos regény.

Megállott egy kicsit, hogy elárulja-e ezt a titkot másnak is, aztán elhatározva folytatta:

— Kissé öreg voltam már, amikor megnősültem. Volt egy jóbarátom, szomszéd, aki már öt-hat éve nős volt. Egyszer aztán azt mondotta: Gyere testvér, megnősíték! Ne is avatkozz bele a dologba, mondtam, majd én kiválasztom neked a menyasszonyt. Én nem is elegyödtem be az ügybe, a szomszéd tajált menyasszonyt, meg is kérte a számomra, én meg elvettem feleségül. Nagy volt a lakodalom és hitemre mondom, az asszony szép is volt, fiatal is, vagy husz esztendővel fiatalabb nálam.

A szomszédal régebben is nagyon szépen élt, de most, hogy megnősültem és mintegy rokonsággá váltunk, a házaim valósággal feléledtek és hirtelen sem verhetők volna ki egymást a másik házából. Jövök haza estefelé az irodából, hát az én szomszédom már nálam ül. Azt mondja: nincs otthon a háziasszony, én meg úgy vélem erre, akkor én átmegek a szomszédba. És így én aztán átmentem az ő házába.

És ami a legszebb, mikor nősülésem után a má-

Jó reggelt

Széppé varázsol

ELIDA

CRÈME DE CHAQUE HEURE

Kiválóan alkalmas a reggeli toilette tökéletesítésére. Azonnal felszívódik, a bőrt frissíti és alabástromszerű árnyalattal vonja be.

Nem fényes, nem zsíroz, nem tapad.

Nem látszik meg, de mindig hatásos. A nap minden órájában használható, — számtalan megcsodált arc bőrnek ez a krém a titka.

Elida Crème de Chaque Heure

szedik esztendő jelentkezett, mindkettőt újszülöttet kaptunk. A szomszédasszony fiút szült és három nappal később az én asszonyom is fiút hozott a világra. Ez az, amelyik operáció nélkül jött és aki még ma is él. A szomszédnak a mostani már harmadik gyereke volt, de az első fiú, az enyém első és máris fiú. És most a vigadozásnak nem volt se vége, se hossza! Egyik pereben a szomszéd volt nálam, másik pereben én nála és nagyokat itunk a fiaink egészségére.

Megbeszéltük, hogy együttesen kereszteljük is őket és mivel mindkettőnknél ugyanaz a bábaasszony volt, az első héten megjelent nálunk a gólyanéni, felkapta mind a két gyereket, aztán hátrá a templomba, utána pedig mi ketten, mint boldog atyák. A szomszéd fiát Miloszlávnak kereszteltük, az én fiam pedig a Rajkó nevet kapta.

Ezen a napon alaposan fölöntöttünk a garatra és szünet nélkül eszokolóztunk meg cvikpüsziztunk.

Nem múlt el négy hónap sem, a szomszéd Miloszláv fia egyszerre csak erjét veszítette, gunnyasztott, aztán meghalt. Szomorú volt a szomszéd, de szomorú voltam én is, hitemre mondom!

Az én Rajkóm pedig egészséges mint a makk, szép és fejlődő. De valami csodálatos dolog kezdett feltűnni nekem — minél nagyobb lett a gyerek, annál inkább hasonlított a szomszédra. Én ráam azonban ópanséggel nem!

Kezdetben azt gondoltam, hogy csak képzelődöm, de mikor estétként átötött és Rajkót az ölébe vette, hogy meglovagoltassa, én csak néztem, néztem a szomszédot és összehasonlítottam a gyerekekkel. Ugyanaz az orr, ugyanaz a száj, ugyanazok az orcák, szemek, sőt még ugyanazok a fülek is! Egyszer-kétszer felvettem a gyereket, odatartottam a képem mellé, a tükör elé álltam vele és próbáltam összehasonlításokat csinálni. Bizony nem hasonlított: az én képem szép kerek, kövér, az övé meg sovány, az én orrom széles, az övé szabályos, egyenes, az én szemöldököm vékony, az övé meg széles, mint egy jól kifejtett pióca teste, az én szemem kicsinyek, zöldek, az övéi nagyok, feketék, nyitlak. Bizony nem hasonlítottunk egymásra, mintha nem is lennénk apa és fiú.

Itt a vámhivatalnok abba hagyta az elbeszélést, mert Elza, aki eddig csak titokban mosolygott, nem tudta visszatartani magát és hirtelen hangos kacagásban tört ki.

(Folyt. köv.)

GRAND HOTEL PARK NAGYSZÁLLODA

Budapest, VII., Baross-tér 10

Telefon J. 330-82, 331-83

A magyar főváros legnagyobb és legkényelmesebb szállodáinak egyike 200 szobával, a Keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben
Központi gőzfűtés, állandó meleg és hideg vízszolgáltatás
Szobák 3 pengőtől feljebb
Külön konyha. Fajborok és pezsgők
Csaádi kávéház elsőrangú cigányzenével, nyári terasszal — — — — Külön termek

**„DAMA”
FEHÉRNEMŰSZALÓN**

A legújabb szabású ingbugyik, hálógék, kombinék, hozott vagy saját anyagból tűzsurral. Himzések, azonkívül ágyneműek, asztalneműek, stb.

Tolstojeva (Ódor) ulica 21.
Telefon 111.

Szeszfőző kerestetik

mezőgazdasági szeszfőzde részére, aki ebben teljes jártassággal bír. Külföldi állampolgár is felvétetik. Közelebbi tudnivalók lenti igazgatóságnál megtudhatók.

Direkcija D: Žavnog Dobra, Topolovac (kod Siska)

Olcsó könyvek!

Alkalmi vétel!

- Beke Margit: Mancsi, Laelka, Zsuzsa
Gyermekregény, 95 lap — — — 12 din.
- Bródy László: Bohóc, 72 lap — — — 15 „
- Erasmus Rotterdamus: A balgaság dicsérete, 143 lap — — — 8 „
- Gorkij Maxim: A gyónás, 220 lap — — 18 „
- Nagy Lajos: Az Andrassy-ut, 212 lap — 26 „
- Nagy Teréz: A békehajó (ifjúsági regény), 72 lap — — — 14 „
- Révész B.: Egyedül mindenkivel, 169 l. 32 „
- Schiller Ottó: Bevezetés a biológiai esztetikába — — — — 8 „

60

dinár összegű rendelésnél a könyveket portómentesen szállítjuk

A fenti egész sorozat bérmentes küldéssel (nyolc könyv) ára összesen

120 din.

A megrendeléseket sorrendjében szállítja

Minerva d. d. könyvostály

UTAZÓ-BŐRÖNDÖK
legelőbb és legfinomabb kivitelben
berendezés kizárólag, legmodernebb ről ről készült, péntekig csak is
SCHLAGER HENRIK
speciális bőr- és bőröndös szállításban kephatók.
Megrendelések, javítások elfogadhatók.

SZENTI ÉS VIRÁG

épület-műbutorasztalosárú ipartelep
Subotica. Telefon: 3-83.
Készítenek: műbutort, épület, portál, parkett, üzletberendezést stb.
Nyári kerti és tonett székek, va'amint parkett állandó n raktáron és olcsón kephatók.
Árajánlatot díjmentesen küldünk bárhová.

Minden **rádiószakkönyv** kepható a
BÁCSMEGYEI NAPLÓ könyvostályánál
Subotica, Zmaj Jovin trg
Telefon- és levélrendeléseket azonnal elintézzük

Nyugágy
keményfából, l-a lenhuzattal, elsőrendű kivitel **darabonként Din. 170**
ab Subotica, nagyobb vételnél megfelelő árengedmény.
Weitzenfeld és Társa, Subotica

Teljes felszerelésű, kifogástalan állapotban levő
Benz-autó
hat üléses, 10/30 HP. motorral, szabadkézből **eladó.**
7592
A kocsit megtekinthető Domovinska Indus'rija Milna d. d.-nál Indjija, Srijem.

Iskolatáskák

és óvodástáskák, bőrpapír-, vászon-, műbőr-bevonással, képpel vagy nélkül díszes, izléses jó minőségben csak
viszonteladók legelőbban beszerezhető
Vojvodina Doboziparnál
Subotica, Pašićeva ul. 2. (Edenypiac, Vermes-ház.)

Telefon **55**
FORD AUTÓK ÚJ ÉS HASZNALT
TEHERAUTÓ EREDETIGYÁRIÁRAKON
Autó- és traktoralkatrészek 30% engedménnyel
Auto- és motor-
BENZIN
Amerikai GÉPOLAJOK
Amerikai GÉPZSIR
Kék és sárga uszókosikenőcs denaturált szesz gyári raktára:
Klein Géza és Fiai cég
SUBOTICA 6973

Haematicum Glausch
érszegénység, sápadtság, étvágytalanság, és gyengeség, orvosilag ajánlva. Különösen gyenge gyermekeknek van kitűnő hatása. Egy üveg ára D n. 35.- vagy 56.- Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Depo: Krajčević-féle gyógyszerár, Vukovar.

Naptárarúsítók figyelembe!
Mieőtt bárhonnán naptárt venne vagy rendelne, kérjen ajánlatot a MINERVA-NAPTÁRAKRÓL
1928-ra
Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi-Naptár
Kis Naptár
A naptárak még szebb kiállításban jelennek meg, mint tavaly s minden naptárnál lényegesen olcsóbbak

TESLICI GÖZFÜRESZ
vo'vodina-i és szerémségi vezérképviselői:
LUDWIG HUBERT I SIN, N. VISAD
Postafiók 25. Telefon 25-47.
Iroda: Cara D. ő. n. ulica broj 33.
Ajánlják előnyös napi árak és feltételek mellett ezen fűrészt termékeit u. m. deszka, lécz, zárléc, fűrészt dimenziós épületanyagokat stb. stb.
Megkeresések azonnal elintéztetnek!
7702

Uri szabóság!

Suboticán a Városháza épületében lévő posztóüzletemet urisabósággal bővítettem ki
Pressburger Sándor

Több hónapon át Angliában és a férfidivat más vezetőállamiban folytatott tanulmányaimról elsőrangú külföldi szabászt is hoztam magammal, úgy hogy a legkényesebb igényeket kielégíthetem. Minthogy pedig a legfinomabb és legdivatosabb külföldi szövetekből angró raktáram van, abban a helyzetben vagyok, hogy vevőim jutányosan szerezhetik be a legdivatosabb férfiditányókat, felitőket, stb. Meghívásra a mintákat vidéken is bemutatom. Ne dolgoztasson külföldön, mert a legkényesebb izlésnek is megfelelek.

